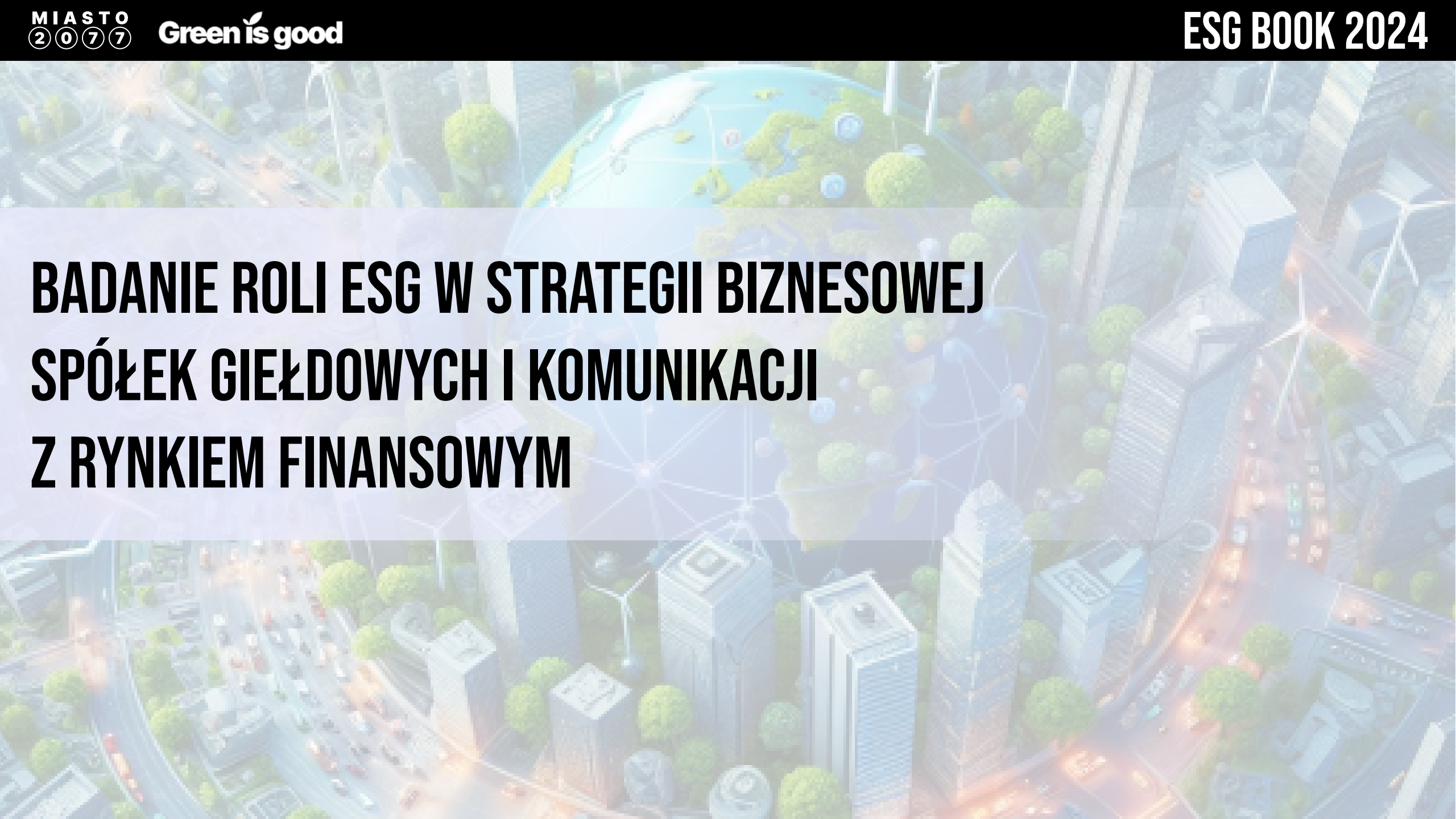

ESG BOOK 2024

**BADANIE ROLI ESG W STRATEGII BIZNESOWEJ
SPÓŁEK GIEŁDOWYCH I KOMUNIKACJI
Z RYNKIEM FINANSOWYM**

OPIS BADANIA

Celem badania było rozpoznanie zaangażowania spółek giełdowych w działania ESG. Chcieliśmy dowiedzieć się, czy spółki mają opracowaną strategię w tym zakresie, jakie cele sobie stawiają i jakie znaczenie przywiązują do działań ESG.

Badanie prowadzone jest od dwóch lat w (mniej więcej) rocznych odstępach, co daje możliwość porównania odpowiedzi. Powtarzając badanie co roku, w dłuższej perspektywie czasowej chcemy obserwować zmiany i trendy w podejściu do ESG.

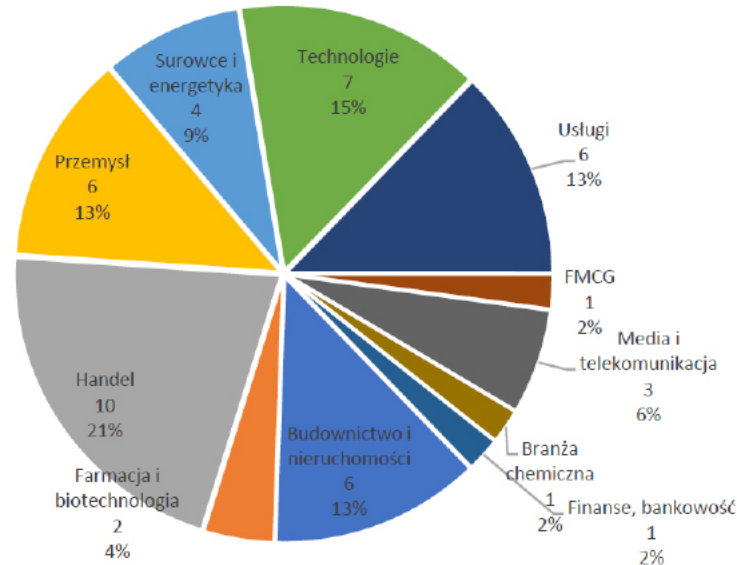
Badanie realizowane jest metodą anonimowej ankiety internetowej i zostało przeprowadzone czerwiec-wrzesień 2023. Wybraliśmy ponad 120 największych spółek giełdowych pod względem kapitalizacji do których wysłaliśmy ankiety

CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW

W tegorocznej edycji ankietę wypełniło 47 spółek, czyli o 34 proc. więcej niż w ubiegłym roku (35). Co ważne, odpowiedzi pochodziły od firm zróżnicowanych pod względem branży i przychodów.

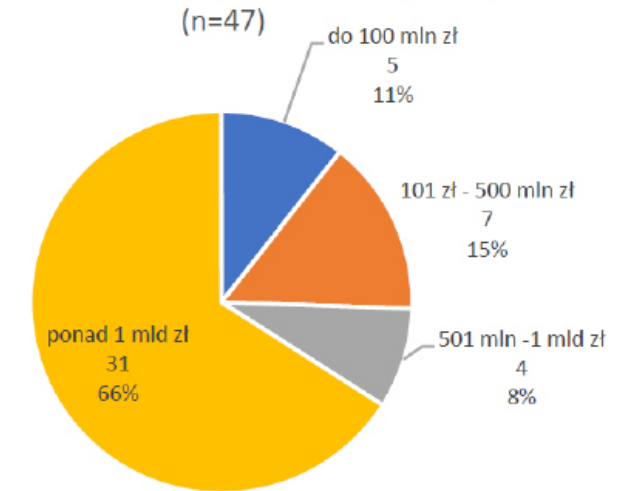
Największy udział procentowy wśród respondentów miały spółki handlowe (21,3 proc.), a następnie -technologiczne (15 proc.) oraz ex equo (13 proc.): firmy przemysłowe, zajmujące się usługami oraz budownictwem i nieruchomościami. Stosunkowo słabo wśród respondentów reprezentowana branża energetyczno-surowcowa (9 proc.), która jak wydaje się powinna być najbardziej zainteresowana raportowanie swoich działań ESG.

W jakiej branży działa Państwa firma? (n=47)

Ponad połowa (66 proc.) respondentów to firmy o przychodach przekraczających 1 mld zł. Spółki o przychodach w granicach 501 mln – 1 mld reprezentowane są w badaniu przez 8 proc. respondentów. Ok. jednej czwartej próby stanowiły spółki mniejsze, o przychodach w przedziale 100 mln – 500 mln zł (15 proc.) oraz do 100 mln zł (11 proc.).

W jakim przedziale mieszczą się roczne przychody spółki? (n=47)

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

1. Zasady ESG odgrywają coraz większą rolę w działaniu spółek giełdowych. W porównaniu z rokiem poprzednim wyraźnie wzrosła liczba firm, które mają już opracowaną strategię ESG, są w trakcie jej opracowywania lub planują zrobić to w niedługim czasie. Znaczenie przywiązywane do tych działań znajduje odzwierciedlenie w publikacji poświęconych temu raportów. Zdecydowana większość badanych spółek (81 proc.) przygotowuje raporty z działania ESG, przy czym ponad połowa (60 proc.) poświęca temu osobną publikację. Tu również widać przyrost w porównaniu z rokiem poprzednim.

2. Podejście firmy do działań ESG wyraźnie wiąże się ze statusem spółki publicznej, przede wszystkim ze względu na obowiązki informacyjne. Konieczność ujawniania danych niefinansowych, w tym działań ESG, zdecydowanie wymusiły – zdaniem respondentów – większe zainteresowanie tematem ESG, w tym pogłębianie wiedzy oraz ustrukturyzowanie działań służących wdrażaniu standardów ESG. Szczególnym przypadkiem są firmy z branży górniczo-hutniczej lub energetycznej, dla których ESG i raportowanie działań w tym zakresie jest nieodzownym i mocno akcentowanym elementem strategii biznesowej. To samo dotyczy firm działających w branży OZE.

3. Spółki coraz wyraźniej odczuwają także oczekiwania inwestorów i zewnętrznych interesariuszy w tym zakresie. Aż 70 proc. respondentów potwierdza, że ich inwestorzy są zainteresowani działaniami spółki na rzecz ESG. W porównaniu z rokiem poprzednim wyraźnie wzrosła liczba i udział odpowiedzi (57 proc.) wskazujących na zainteresowanie inwestorów działaniami ESG. Jak wynika z badania, komunikacja w obszarze ESG ma także duże znaczenie dla uzyskania finansowania bankowego (79 proc. odpowiedzi pozytywnych).

4. 68 proc. badanych spółek deklaruje przeprowadzenie analizy ryzyk, zagrożeń i szans związanych ze zmianą klimatu. Wyraźnie mniejszą popularnością cieszą się analizy scenariuszowe, których celem jest określenie odporności modelu biznesowego i strategii rozwoju w różnych scenariuszach zmiany klimatu – analizy takie podjęło 38 proc. badanych spółek.

5. Obszary ESG, w jakich badane spółki najczęściej wyznaczają sobie KPI to: mierzenie emisji CO2 (79 proc. respondentów); poprawa efektywności 9 wody w procesach produkcyjnych (21 proc.) i wartości dodanej wnoszonej do gospodarki (13 proc.). We wszystkich jednak niemal obszarach w porównaniu z rokiem ubiegłym widać wzrost liczby spółek stosujących KPI. Największy wzrost widać w przypadku wykorzystania energii odnawialnej; poprawy efektywności energetycznej; mierzenia emisji CO2 oraz polepszające stan zdrowia i bezpieczeństwo pracowników.

6. Najczęściej deklarowane przez respondentów działania o charakterze zero-waste to: się programy eliminacji papieru poprzez wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów (95 proc.); działania zmniejszające ilości materiałów/surowców (66 proc.). Nieco ponad połowa uczestników badania (54 proc.) wykorzystuje w produkcji surowce pochodzące z recyklingu. Rzadziej deklarowane są działania związane z Gospodarką Obiegu Zamkniętego (28 proc.) i ograniczaniem ilości odpadów (23 proc.).

7. Połowa badanych (51 proc.) aktywnie dąży do wymiany swojej floty samochodowej na pojazdy bezemisyjne. Mniejszym powodzeniem cieszy się ograniczanie podróży służbowych lub ograniczanie lotów samolotem na rzecz przejazdów koleją, co praktykuje 40 proc. firm.

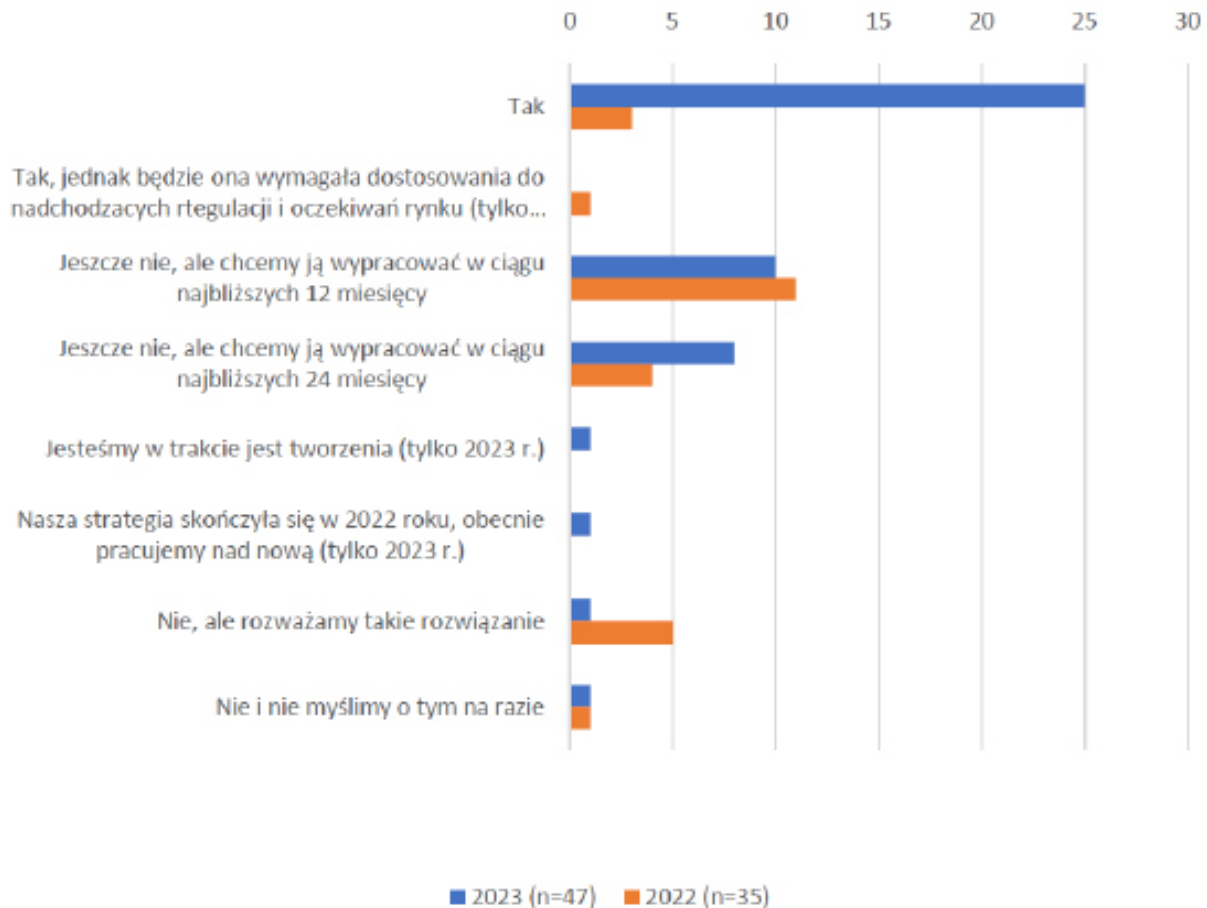
STRATEGIA W OBSZARZE ESG

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, nieco ponad połowa badanych spółek (25, czyli 53 proc.) ma już opracowaną strategię w obszarze ESG. W zeszłym roku odpowiedzi takiej udzieliło zaledwie 13 spółek, co stanowiło 37 proc. próby. Mamy tu więc do czynienia z wyraźnym postępem.

Z kolei o ile na etapie „rozważania” opracowania strategii ESG w 2022 r. było 5 spółek, w 2023 r. tylko jedna spółka wskazała taką odpowiedź. W 2023 r. mniej więcej co piąty respondent (21,3 proc.) planuje wypracowanie takiej strategii w ciągu najbliższego roku, a co piąty – w ciągu najbliższych dwóch lat. Większość pozostałych odpowiedzi wskazuje na trwające prace nad strategią ESG lub rozważanie takiej opcji. Tylko jedna spółka deklaruje, że nie myśli o tym na razie. Łączny rozkład wszystkich odpowiedzi wskazuje na istotne przesunięcie w stronę posiadania lub aktywnego wypracowywania strategii ESG.

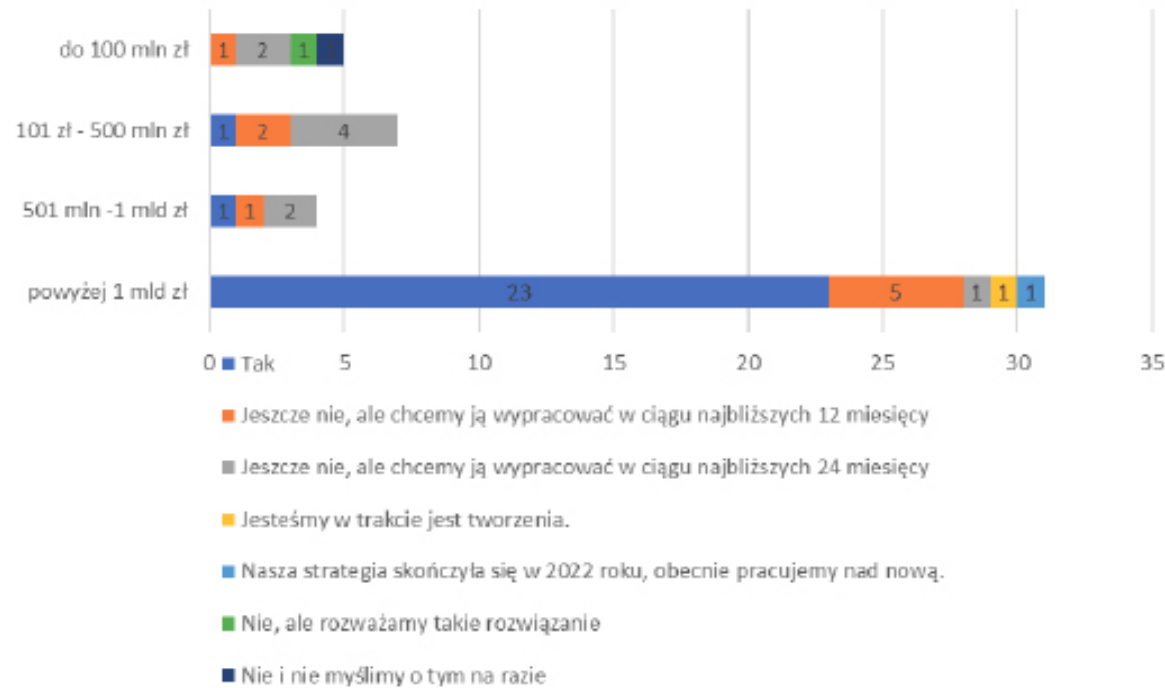
Podobnie, jak w ubiegłorocznym badaniu, widać zależność między skalą działania (przychodami) spółek, a posiadaniem przez nie strategii ESG. Blisko trzy czwarte (74 proc.) firm osiągających ponad 1 mld przychodów rocznie deklaruje posiadanie takiej strategii, a odpowiedzi pozostałych wskazują na toczące się prace w tym kierunku (16 proc. zamierza mieć strategię ESG w ciągu najbliższego roku). Z kolei jedyna w badaniu spółka, która nie myśli na razie o wypracowaniu takiej strategii, to firma o dochodach nie przekraczających 100 mln zł rocznie. Nie możemy natomiast – ze względu na niewielką liczebność poszczególnych kategorii – wnioskować na temat zależności między strategią ESG, a branżami w których działając poszczególne przedsiębiorstwa.

Czy Państwa firma ma opracowaną strategię w obszarze ESG?

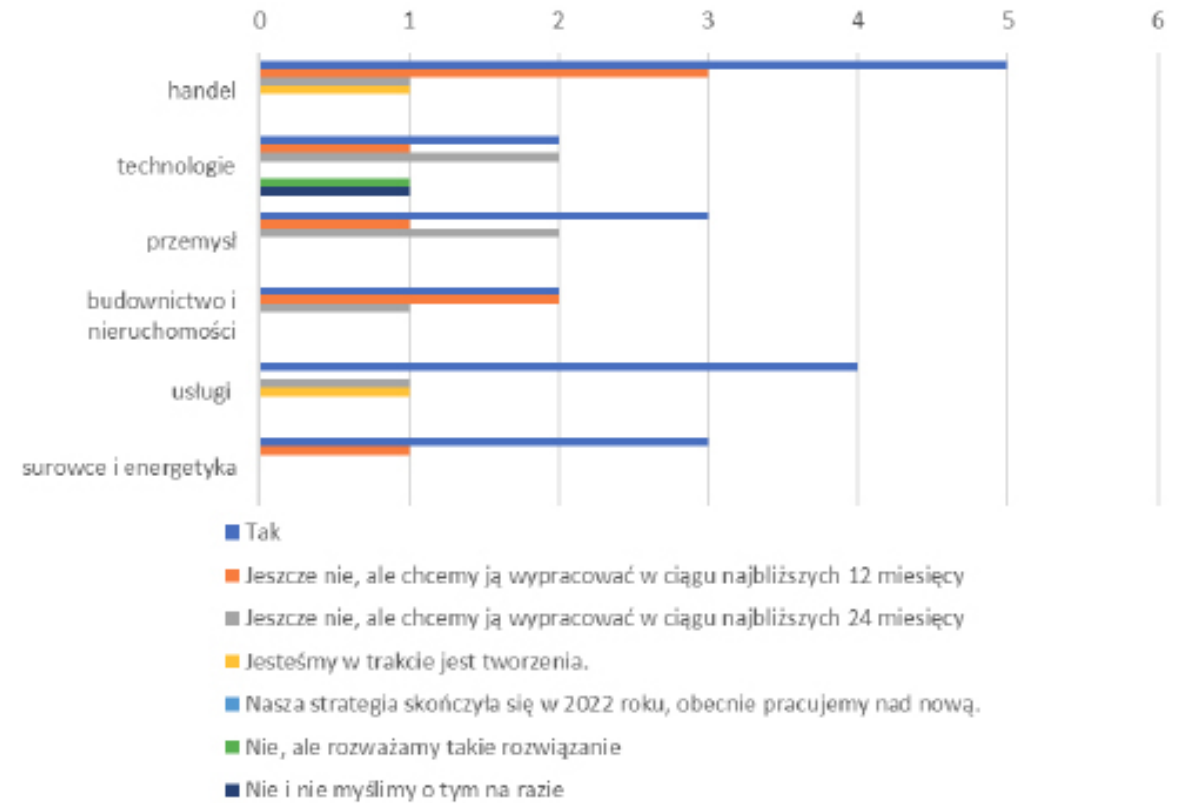

STRATEGIA W OBSZARZE ESG

Czy Państwa firma ma opracowaną strategię w obszarze ESG?
(n=47)

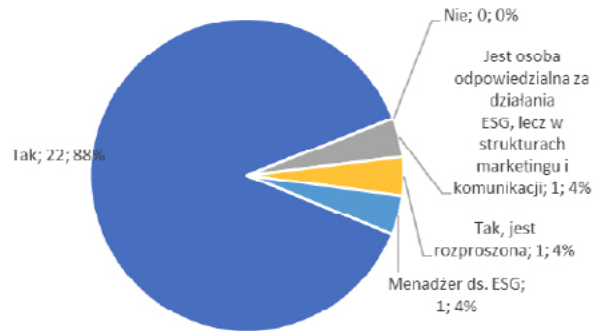
Czy Państwa firma ma opracowaną strategię w obszarze ESG?
(n=47)

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I BUDŻET ZADAŃ ESG

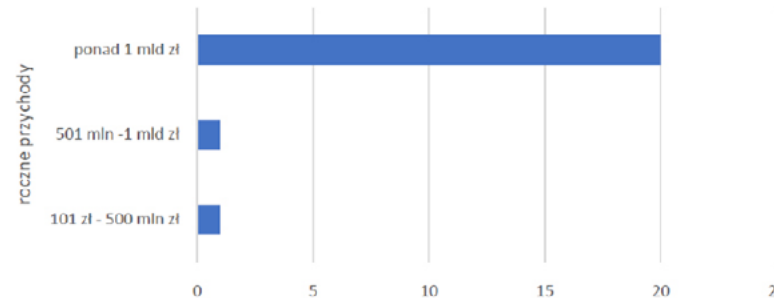
Wśród 25 firm, które mają strategię ESG zdecydowana większość (22, czyli 88 proc.) dysponuje specjalną strukturą organizacyjną odpowiedzialną za te zadania. Posiadanie jej, podobnie jak posiadanie strategii ESG, wydaje się zależne od wielkości firmy. Wśród 22 spółek posiadających specjalną strukturę organizacyjną dedykowaną działaniom ESG, aż 20 to spółki o rocznych przychodach przekraczających 1 mld zł.

Czy w firmie działa struktura organizacyjna odpowiedzialna za działania ESG? (n=25)

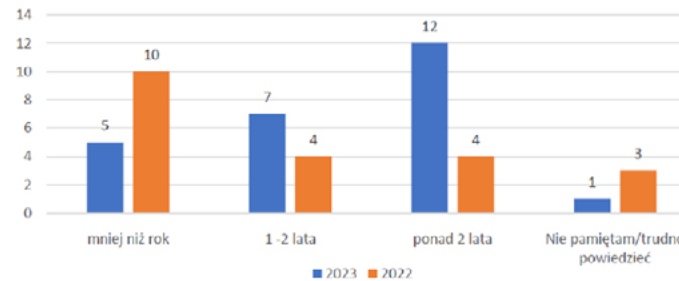

Połowa respondentów, posiadających specjalną strukturę organizacyjną do zadań ESG, rozwija ją już od ponad 2 lat. Liczebność zespołów odpowiedzialnych za działania ESG jest bardzo zróżnicowana. Niekiedy trudno ją określić, jak w przypadku jednej z firm, gdzie formalnie grupa ta liczy 40 osób, ale nieformalnie w działania ESG zaangażowanych jest prawie 300 osób w roli wspomagającej (tzw. „Ambasadorów Zrównoważonego Rozwoju”). Niekiedy też osoby odpowiedzialne za ESG ulokowane są formalnie w różnych grupach, wypełniając również inne obowiązki.

Firmy, w których działa (wieloosobowa) struktura organizacyjna odpowiedzialna za działania ESG

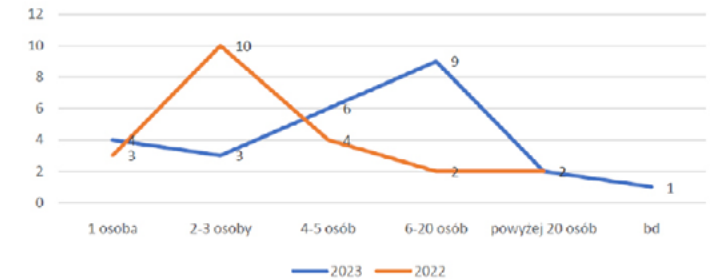

Od jak dawna działa organizacyjna odpowiedzialna za działania ESG?

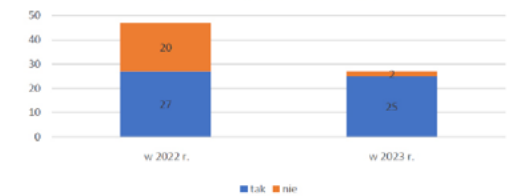
Mniej więcej jedna czwarta (24 proc.) odpowiedzi wskazuje na zespoły nieprzekraczające 3 osoby. Pozostali respondenci deklarują posiadanie większych zespołów dedykowanych działaniom ESG. W dwóch przypadkach grupy te przekraczają odpowiednio 30 i 40 osób. Porównanie z ubiegłorocznymi wynikami wskazuje na to, że specjalne struktury organizacyjne dedykowane zadaniom ESG nie tylko pojawiają się częściej, ale i są liczniejsze.

Ile osób liczy struktura organizacyjna odpowiedzialna za działania ESG?

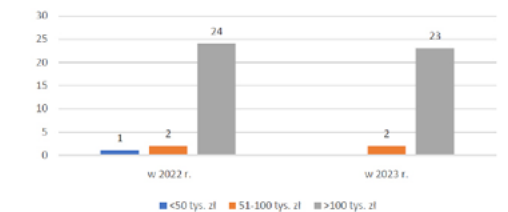

Tegoroczni respondenci zapytani zostali o budżet przeznaczony na działania ESG w 2022 r. i 2023 r. Ponad połowa badanych spółek dysponowała w 2022 r. specjalnym budżetem, a w tej grupie aż 89 proc. firm przeznaczało na ESG ponad 100 tys. rocznie.

Czy spółka miała zaplanowany budżet na działania w zakresie ESG? Czy spółka miała zaplanowany budżet na działania w zakresie ESG?

Wysokość budżetu zaplanowanego na działania w zakresie ESG

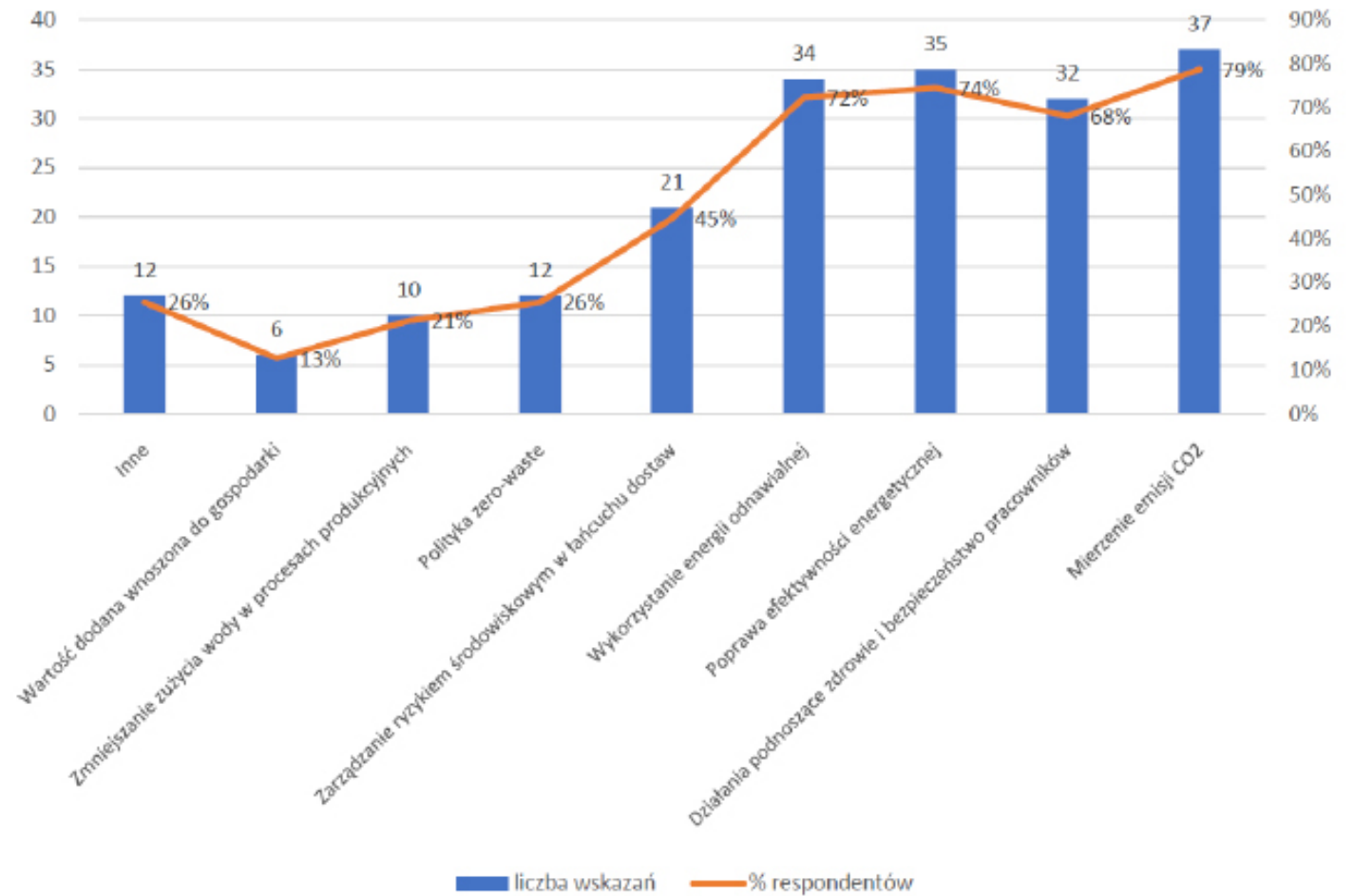
WSKAŹNIKI

Obszary ESG, w jakich badane spółki najczęściej wyznaczają sobie KPI to: mierzenie emisji CO₂ (79 proc. respondentów); poprawa efektywności energetycznej (74 proc. respondentów); wykorzystanie energii odnawialnej (72 proc. respondentów) oraz działania polepszające stan zdrowia i bezpieczeństwo pracowników (68 proc. respondentów).

Rzadziej – być może ze względu na większy stopień trudności – wyznaczane są KPI w zakresie zarządzania ryzykiem środowiskowym w łańcuchu dostaw (45 proc.), a jeszcze rzadziej – w zakresie polityki zero-waste (26 proc.); zmniejszania zużycia wody w procesach produkcyjnych (21 proc.) i wartości dodanej wnoszonej do gospodarki (13 proc.).

W porównaniu z rokiem ubiegłym we wszystkich niemal obszarach widać wzrost liczby spółek stosujących KPI. Największy wzrost widać w przypadku wykorzystania energii odnawialnej (79 proc.); poprawy efektywności energetycznej (75 proc.); mierzenia emisji CO₂ (60 proc.) oraz polepszające stan zdrowia i bezpieczeństwo pracowników (45 proc.). Brak wzrostu, a nawet lekki spadek widać natomiast jeśli chodzi o wartość dodaną wnoszoną do gospodarki oraz polityki zero-waste, przy czym w drugim przypadku różnica jest minimalna (1 wskazanie).

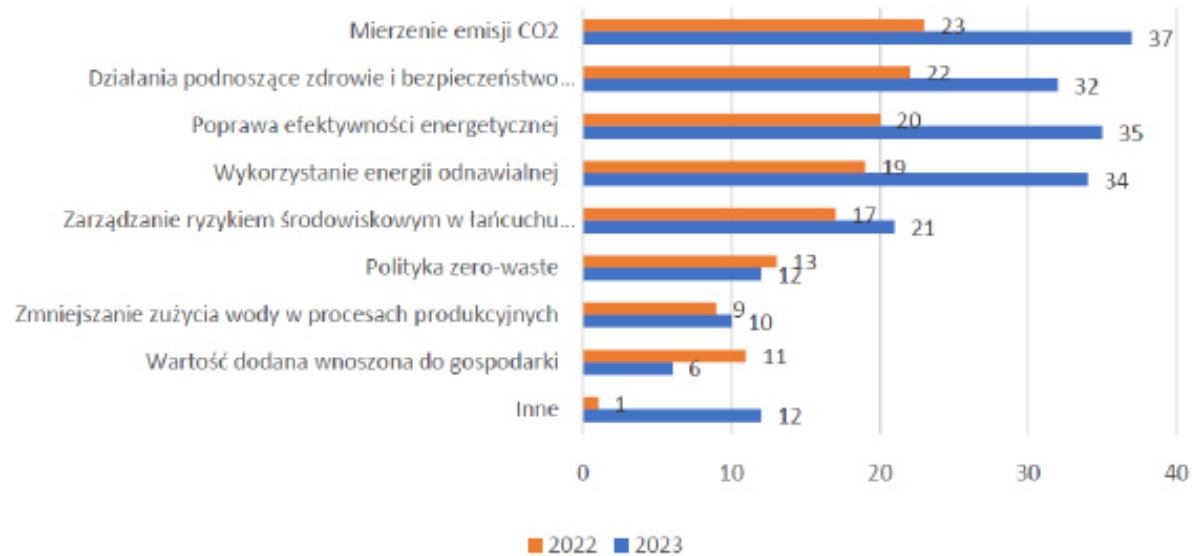
W jakich obszarach wyznaczają sobie Państwo KPI związane z ESG?

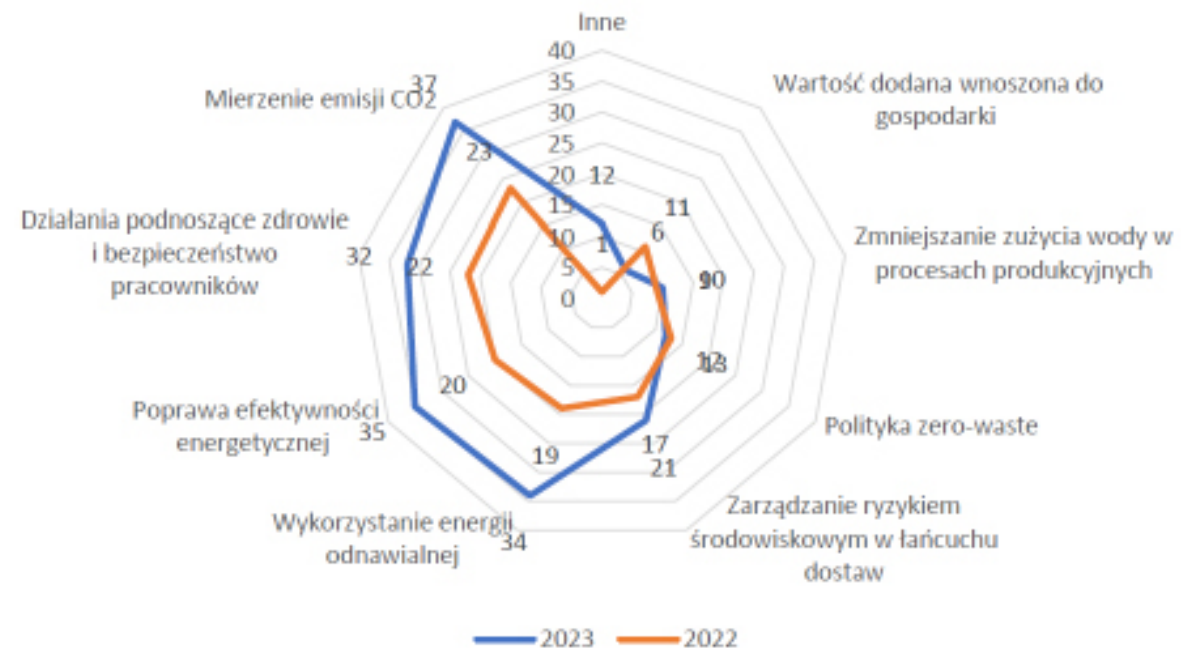

WSKAŹNIKI

W jakich obszarach wyznaczają sobie Państwo KPI związane z ESG?

W jakich obszarach wyznaczają sobie Państwo KPI związane z ESG?

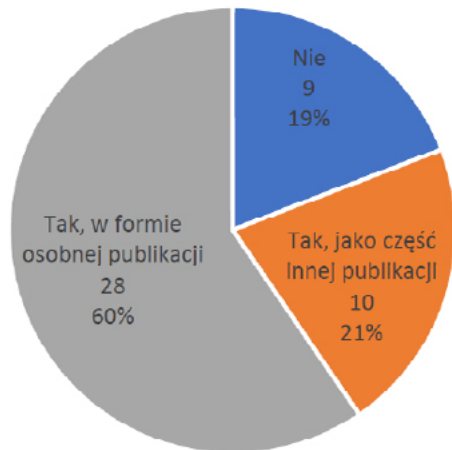

RAPORTY

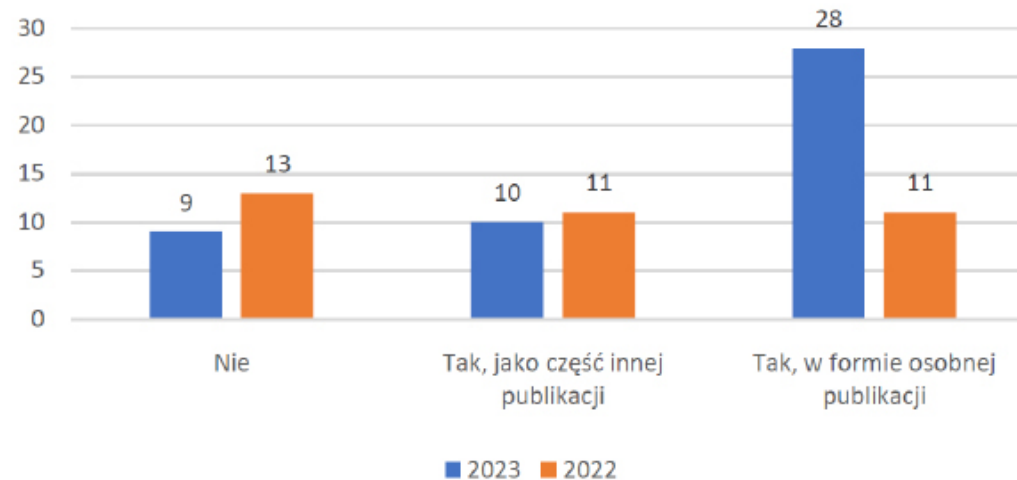
Zdecydowana większość badanych spółek (81 proc.) przygotowuje raporty z działania ESG, przy czym ponad połowa (60 proc.) poświęca temu osobną publikację, a pozostałe 21 proc. zamieszcza taki raport jako część innej publikacji. Tylko ok. jednej piątej (19 proc.) nie przygotowuje raportów z działań ESG.

W porównaniu z ubiegłym rokiem - gdy podobna część badanych spółek publikowała osobne raporty na temat działań ESG (31 proc.), co włączała takie raporty do innych publikacji (31 proc.), a największa ich część w ogóle nie przygotowywała takich raportów (37 proc.) – w 2023 r. wyraźnie nasiliła się tendencja do raportowania działań ESG, a raporty z tych działań uznawane były za na tyle ważne, że poświęcano im osobną publikację.

Czy firma przygotowuje raporty z działania w obszarze ESG?

Czy firma przygotowuje raporty z działania w obszarze ESG?

ZNACZENIE ESG W STRATEGII SPÓŁKI GIEŁDOWEJ

Respondenci zapytani zostali o to, w jaki sposób status spółki publicznej przekłada się na podejście firmy do działań ESG.

Większość odpowiedzi wskazywała na obowiązki informacyjne stawiane spółkom giełdowym, w tym na obowiązującą od 2024 r. unijną dyrektywę w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD). Regulacje nakładając na spółki giełdowe obowiązki informacyjne również w zakresie danych niefinansowych wymusiły na spółkach zainteresowanie tematem ESG, pogłębianie wiedzy oraz ustrukturyzowanie działań służących wdrażaniu standardów ESG. Poniżej wybrane komentarze:

"Będąc spółką publiczną część danych niefinansowych publikowaliśmy już wcześniej, przed wejściem w życie regulacji z tym związanych - teraz pogłębiamy te tematy i podchodzimy do nich bardziej strategicznie."

"Na pewno wymagania są większe i więcej regulacji, co obliguje do bardziej dynamicznych zmian, wprowadzania nowych rozwiązań. Spółka na bieżąco śledzi zmiany prawne i zmieniające się trendy, aby z wyprzedzeniem przystosować się do wdrażania nowych wymogów."

"Za sprawą obowiązku raportowania niefinansowego nieco łatwiej przekonać zarządzających do działań ESG."

"Na obecnym etapie rozwoju spółki tematy te zostały sprawnie zaadresowane i są elementem DNA firmy."

Można powiedzieć, że dotychczas marginalizowane ESG staje się jednym z kluczowych obszarów działania wielu firm. Zyskując na znaczeniu w oczach zarządów firm i staje się elementem strategii biznesowej. Wiele spółek odczuwa także oczekiwania inwestorów i zewnętrznych interesariuszy w tym zakresie:

"Uwzględnianie czynników ESG w działalności firmy jest nieodłącznym elementem naszej strategii biznesowej i tworzy naszą wartość biznesową. Interesariusze w tym inwestorzy cenią sobie przejrzystość

w pozyskiwaniu informacji o działalności firmy, dzięki temu mogą dokonywać świadomych wyborów"

"Jako duża spółka publiczna staramy się reagować na to, co ważne dla inwestorów, a ESG jest zdecydowanie takim obszarem."

"Aby być konkurencyjnym na rynku, atrakcyjniejszym dla inwestorów oraz wzbudzać zaufanie klientów ważne jest, aby wykonywać działania w zakresie zrównoważonego rozwoju, a tym samym podnosić świadomość otoczenia i wskazywać drogę do pozytywnych zmian."

"Status spółki publicznej pozwala nam mierzyć się z wymaganiami zagranicznych indeksów grupujących spółki będące swoistymi liderami w obszarze zrównoważonego rozwoju jak np. DJSI czy FTSE4Good. To sprawia, że firma posiada ambicję jak najlepszego odpowiadania na preferencje interesariuszy krajowych, ale także zagranicznych."

"Spółki publiczne, które wyróżniają się odpowiedzialnym podejściem do prowadzenia biznesu są bardziej konkurencyjne na rynku (...) spółki publiczne powinny spełniać wysokie standardy raportowania ESG ponieważ jest to istotne dla inwestorów. Dostęp do kapitału jest w coraz wyższym stopniu powiązany z odpowiedzialnym podejściem do prowadzenia działalności."

"Chcemy spełniać obecne i przyszłe wymogi regulacyjne oraz oczekiwania naszych klientów i interesariuszy, dlatego wdrażamy standardy i procedury w zakresie środowiskowym, społecznym i ładu korporacyjnego."

"W ostatnich latach coraz częściej w agendzie spotkań rady Dyrektorów znajdują się kwestie środowiskowe i klimatyczne."

Część respondentów podkreśla, że na spółkach publicznych spoczywa szczególna odpowiedzialność, a ich rolą jest wyznaczanie wysokich standardów działania i pozytywne oddziaływanie na otoczenie, w tym wpływanie na postawy interesariuszy. Odpowiedzi na temat

ESG są często formułowane w kontekście działań dobroczynnych i zaangażowania społecznego:

"Fakt, że podmioty publiczne jako pierwsze będą publikowały raporty zgodnie z ESRS jest postrzegane jako przywilej: możliwość budowania dobrych praktyk w tym zakresie nakłada szczególną odpowiedzialność."

"Spółki o statusie spółek publicznych powinny być przykładem dla innych spółek i wykazywać jak ważne są działania z zakresu ESG tzn. dbałość o środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny."

"(...) od lat aktywnie wspieramy polskie społeczeństwo i bierzemy odpowiedzialność za istotne kwestie społeczne i środowiskowe. Rozwijamy nasz biznes w sposób zrównoważony, z korzyścią dla wszystkich naszych interesariuszy, o czym świadczą podejmowane przez nas inicjatywy, obejmujące m.in. działania charytatywne, pomoc dzieciom, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu czy inwestycje w budowę odnawialnych źródeł energii."

"(...) jako duża spółka czujemy odpowiedzialność za edukowanie rynku w zakresie tematów środowiskowych, społecznych i zarządczych oraz wyznaczaniu trendów w zakresie działań ESG."

Powołując się na to poczucie odpowiedzialności, część respondentów podkreśla nawet, że status spółki publicznej i obowiązki informacyjne nie wpływają na podejście firmy do ESG, ponieważ i tak stawiała sobie ona wysokie wymagania w tym zakresie:

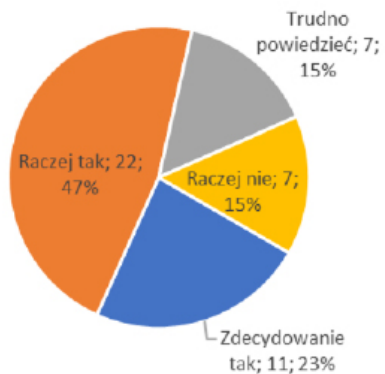
"Nie przekłada się. Firma posiada strategię ESG i raportowała ją niezależnie od obowiązku publikacji raportu zintegrowanego."

Szczególnym przypadkiem są firmy z branży newralgicznych z punktu widzenia zmian klimatycznych czy zanieczyszczenia środowiska, np. górniczo-hutniczej lub energetycznej – tu ESG i raportowanie działań w tym zakresie jest nieodzownym i mocno akcentowanym elementem strategii biznesowej. To samo dotyczy firm działających w branży OZE.

ZAINTERESOWANIE INWESTORÓW I DOSTĘP DO FINANSOWANIA

Aż 70 proc. respondentów potwierdza, że ich inwestorzy są zainteresowani działaniami spółki na rzecz ESG, przy czym 23 proc. wskazuje na „zdecydowane zainteresowanie”, a pozostałych 43 proc. mówi, że inwestorzy są „raczej zainteresowani” takimi działaniami. 15 proc. respondentów ma problem z odpowiedzią na to pytanie, a 15 proc. nie bardzo dostrzega zainteresowanie ze strony inwestorów, choć go nie wyklucza. Żadna z badanych spółek nie udzieliła odpowiedzi świadczącej o jednoznacznym braku zainteresowania inwestorów działaniami ESG.

Czy Państwa inwestorzy wykazują zainteresowanie działaniami na rzecz ESG?

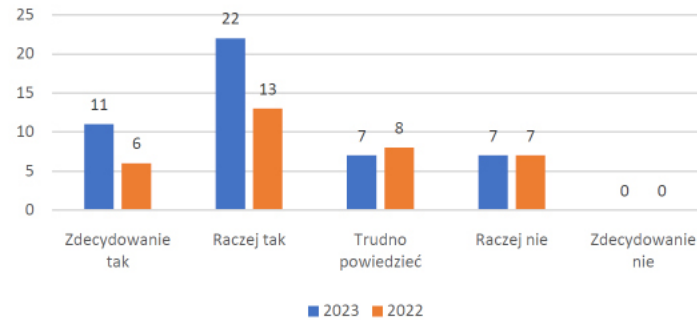

W porównaniu z rokiem poprzednim wyraźnie wzrosła liczba i udział odpowiedzi wskazujących na zainteresowanie inwestorów działaniami ESG: 57 proc. badanych wskazywało wówczas na zainteresowanie inwestorów działaniami ESG, co piąty respondent uważał, że inwestorzy „raczej nie interesują się” działaniami firmy na rzecz ESG, a 23 proc. nie miało zdania na ten temat.

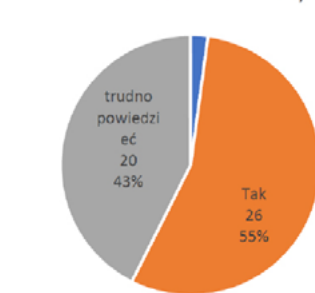
Jak wynika z badania, komunikacja w obszarze ESG ma jednak większe znaczenie dla uzyskania finansowania bankowego

(79 proc. odpowiedzi pozytywnych) niż inwestora finansowego (55 proc. odpowiedzi pozytywnych).

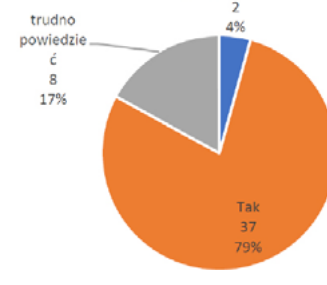
Czy Państwa inwestorzy wykazują zainteresowanie działaniami na rzecz ESG?

Czy Państwa zdaniem, komunikacja w obszarze ESG może ułatwić pozyskiwanie inwestorów finansowych

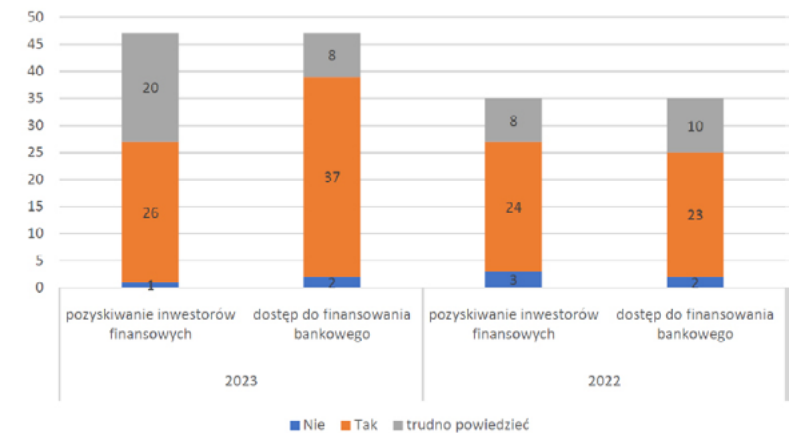
Czy Państwa zdaniem, komunikacja w obszarze ESG może ułatwić dostęp do finansowania bankowego

Pozytywny wpływ komunikacji działań ESG na pozyskiwanie inwestora finansowego dostrzeżony został przez podobną liczbę respondentów, co w roku poprzednim. W 2023 roku pojawiło się jednak zarazem wyraźnie więcej odpowiedzi wskazujących

na niepewność w tej kwestii, a więc nie wykluczających takiej możliwości. Istotną (choć należy pamiętać, że mówimy o wciąż małych liczbach) zmianę w porównaniu z rokiem poprzednim widać natomiast w ocenie wpływu komunikacji działań ESG na dostęp do finansowania bankowego: wzrosła tu zarówno liczba bezwzględna, jak i udział odpowiedzi pozytywnych.

Czy Państwa zdaniem, komunikacja w obszarze ESG może ułatwić:

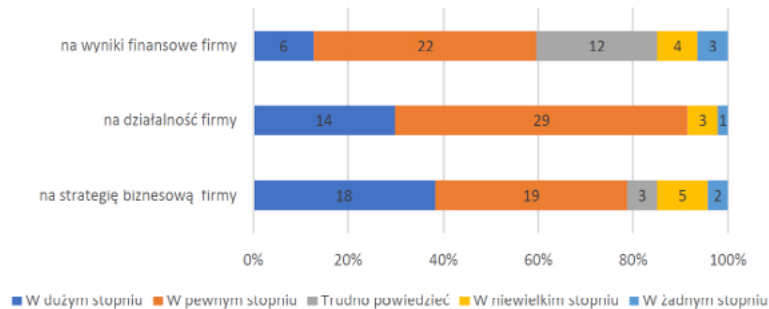

WPŁYW NA FIRMĘ

Duży wpływ ESG na firmę dostrzegany jest przez respondentów przede wszystkim, jeśli chodzi o jej strategię biznesową (38 proc.), w mniejszym stopniu – działalność firmy (30 proc.), a najmniejszym – wyniki finansowe (13 proc.).

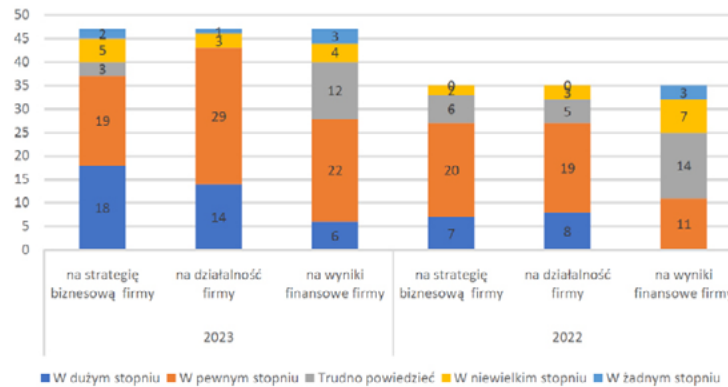
Gdy wziąć również pod uwagę mniejszy („pewien”) wpływ, znaczenie działań ESG dostrzegane jest już jednak we wszystkich trzech wymiarach przez większość respondentów: wpływ na działalność firmy deklaruje aż 91 proc. badanych, wpływ na strategię biznesową firmy -79 proc., a na wyniki finansowe – 60 proc.

Czy działania na rzecz ESG przekładają się w Państwa spółce na:

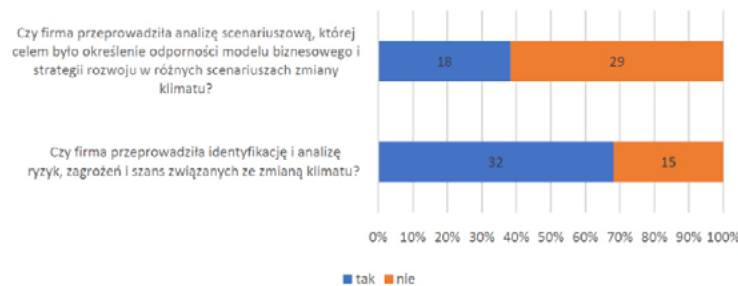

Porównanie z rokiem poprzednim wskazuje na rosnące odczuwanie wpływu działań ESG na strategię biznesową firmy (w 2022 r. w dużym stopniu zauważało go 20 proc., a w 2023 r. już 38 proc. respondentów); na działalność firmy (w 2022 r. w dużym lub pewnym stopniu dostrzegano go 77 proc., a w 2023 r. już 91 proc. respondentów). Wpływ działań ESG na wyniki finansowe w 2022 r. dostrzegano w pewnym stopniu 31 proc. respondentów, a dużym stopniu – żaden. W 2023 r. pojawiły się odpowiedzi oceniające ten wpływ jako duży (12 proc.), a kolejne 47 proc. respondentów oceniło go jako „pewien”.

Czy działania na rzecz ESG przekładają się w Państwa spółce na:

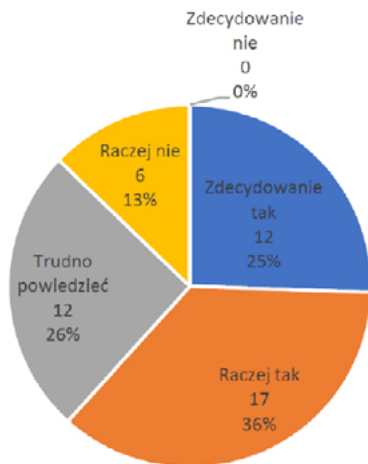
68 proc. badanych spółek deklaruje przeprowadzenie analizy ryzyka, zagrożeń i szans związanych ze zmianą klimatu. Wyraźnie mniejszą popularnością cieszą się analizy scenariuszowe, których celem jest określenie odporności modelu biznesowego i strategii rozwoju w różnych scenariuszach zmiany klimatu – analizy takie podjęło 38 proc. badanych w 2023 r. spółek. Pytania na ten temat pojawiły się w ankiecie po raz pierwszy, więc nie możemy porównać odpowiedzi z udzielonymi rok wcześniej.

„ZIELONY INDEKS”

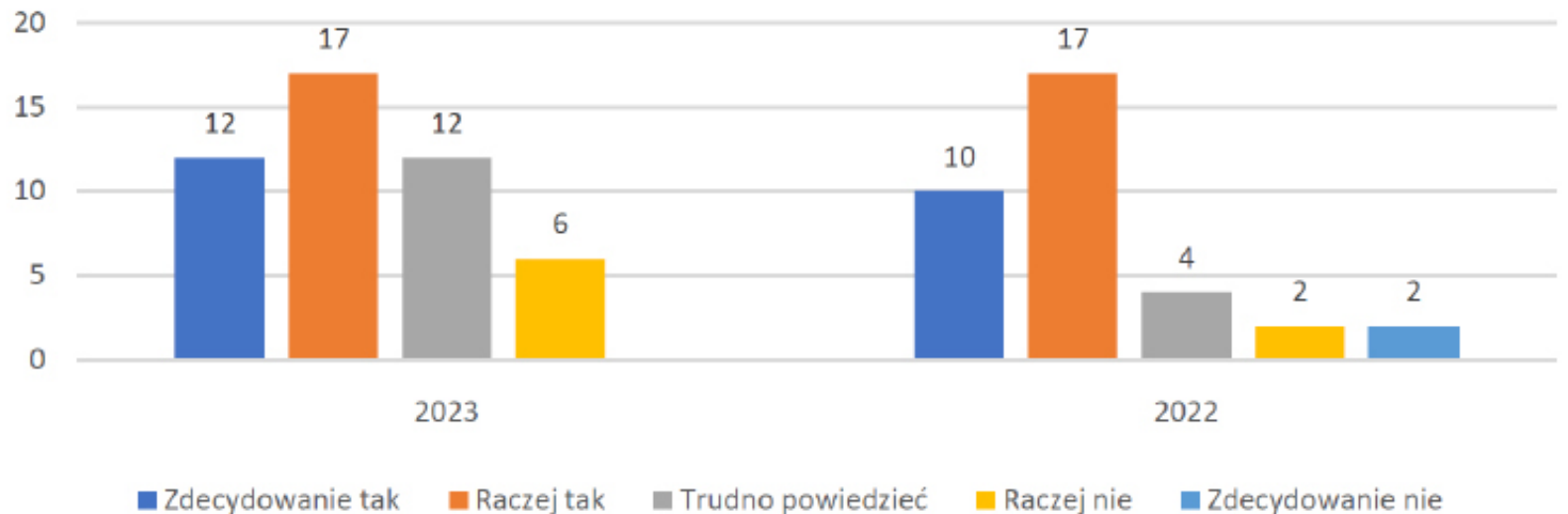
Respondenci w większości pozytywnie odnoszą się do pomysłu stworzenia "zielonego indeksu" giełdowego, który wyróżniałby firmy wdrażające zasady ESG. Co czwarty respondent zdecydowanie popiera ten pomysł, a mniej więcej co trzeci „raczej” go popiera. Odpowiedzi zdecydowanie niechętnych tworzeniu indeksu nie ma, choć 13 proc. badanych spółek „raczej” nie widzi takiej potrzeby, a 26 proc. nie ma w tej sprawie zdania.

Czy tworzenie "zielonego indeksu" giełdowego wyróżniającego firmy działających na rzecz ESG jest, Państwa zdaniem, potrzebne?

Mimo wyraźnie większego zaangażowania badanych spółek w działania ESG, w porównaniu z rokiem poprzednim nie przybyło zwolenników tworzenia zielonego indeksu. W ubiegłym roku 29 proc. respondentów zdecydowanie popierało tę ideę, a 49 proc. - „raczej” ją popierało. Nominalnie liczba odpowiedzi popierających tworzenie „zielonego indeksu” nie spadła w ciągu roku, natomiast zdecydowanie przybyło odpowiedzi niezdecydowanych i niechętnych.

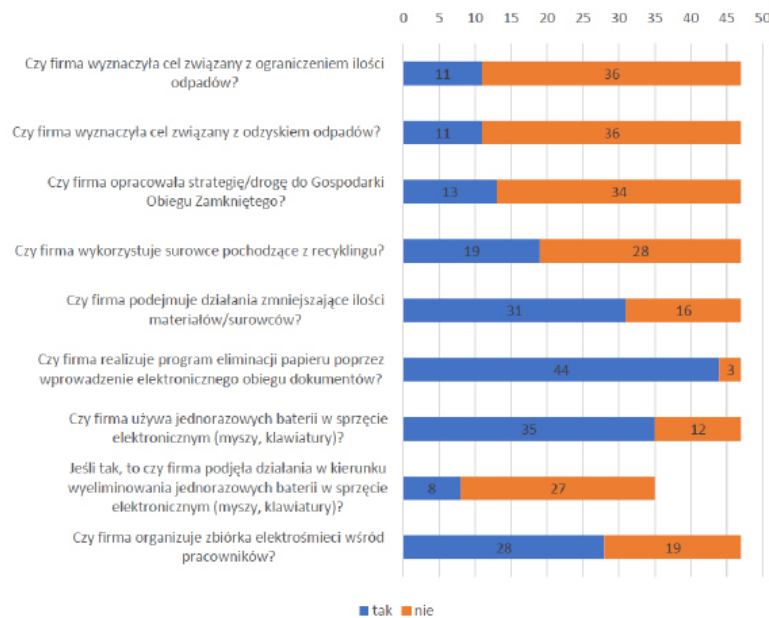
Czy tworzenie "zielonego indeksu" giełdowego wyróżniającego firmy działających na rzecz ESG jest, Państwa zdaniem, potrzebne?

POLITYKA ZERO WASTE

W 2023 r. po raz pierwszy zadaliśmy w ankiecie pytania o konkretne działania o charakterze zero-waste, aby sprawdzić, które z tych działań i w jakim stopniu są podejmowane przez spółki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, największą popularnością wśród wskazanych możliwości cieszą się programy eliminacji papieru poprzez wprowadzenie elektronicznego obiegu dokumentów. Działania takie wdraża aż 95 proc. respondentów.

Działania z zakresu zero-waste

Na drugim miejscu znalazły się, podejmowane przez 66 proc. respondentów, działania zmniejszające ilości materiałów/surowców. Zmiany dotyczą często opakowań i polegają na ograniczaniu ilości opakowań, stosowaniu opakowań zbiorczych, redukcji drukowanych opakowań, zmniejszania grubości opakowań, i zmniejszeniu

ilości „wypełniaczy” w opakowaniach transportowych. Dla wielu spółek zmiany sięgają głębiej i dotyczą procesów produkcyjnych: firmy analizują alternatywne możliwości procesowe pozwalające zmniejszyć ilość zużywanych surowców, wody oraz energii i paliw. Rezygnują z materiałów jednorazowego użytku i szukają możliwości wykorzystania surowców wtórnych.

60 proc. badanych spółek organizuje zbiórki elektrośmieci dla pracowników, a wśród 35 spółek, które stosują jednorazowe baterie w sprzęcie elektronicznym, 8 zadeklarowało prowadzenie działań na rzecz ich wyeliminowania.

Nieco ponad połowa uczestników badania (54 proc.) wykorzystuje w produkcji surowce pochodzące z recyklingu („nie wszystkie badane spółki zajmują się produkcją).

Wielu respondentów potrafi oszacować procentowy udział surowców pochodzących z recyklingu. Te szacunkowe wartości, wahające się od 1-3 proc. do 50 proc. trudno jednak porównywać, ze względu na bardzo zróżnicowany charakter produkcji. Część odpowiedzi, choć nie zawiera konkretnych wskaźników, wskazuje na wysiłki firmy, by identyfikować, selekcjonować i wykorzystywać „dobre” komponenty pochodzące z odpadów produkcyjnych.

Jaki jest udział proc. surowców pochodzących z recyklingu w produkcji?

- >5 proc.
- 20 proc.
- 1-3 proc.
- <5 proc.
- 50 proc. w zakresie jednej z gałęzi produkcyjnych
- 14 proc.
- ponad 20 proc.
- 30 proc.
- 25 proc.
- 9,98 proc.

Rzadziej deklarowane są działania związane z Gospodarką Obiegu Zamkniętego (28 proc.) i ograniczaniem ilości odpadów (23 proc.). Choć niemal co czwarta z badanych spółek wyznaczyła sobie cel w zakresie ograniczenia ilości odpadów, z odpowiedzi na pytanie o zakładany wskaźnik ograniczenia odpadów i czas, w jakim na to nastąpić, wynika, że wskaźniki te są często dopiero wypracowywane. Rzadko pojawiają się konkretne cele, np.:

„Celem jest zapewnienie segregacji opadów u źródła na poziomie 60 proc. a w zakresie ograniczenia 10 proc. rok do roku.”

„Rezygnowaliśmy z zakupu wody w plastikowych butelkach już w 2020 r. Eliminacja plastikowych opakowań pozwoliła na ograniczenie zużycia plastiku o 7 ton rocznie.”

Również 23 proc. spółek deklaruje wyznaczony cel związany z odzyskiwaniem odpadów. Także i w tym przypadkach część respondentów, którzy udzielili takiej odpowiedzi jest dopiero w trakcie wypracowywania konkretnych wskaźników. Wyraźniej częściej jednak niż w przypadku ograniczania ilości odpadów, respondenci wskazują wymierne cele:

„Obecnie jest to ponad 90 proc.”

„100 proc. papieru z recyklingu”

„60 proc. segregowanych odpadów do 2024 i min 50 proc. poddanych odzyskowi lub recyklingowi, 70 proc. segregowanych odpadów do 2026 i min 60 proc. poddanych odzyskowi lub recyklingowi, 80 proc. segregowanych odpadów do 2030 i min 70 proc. poddanych odzyskowi lub recyklingowi”

„Poziom obecny (w proc.) to 30 w 2022 roku. Poziom docelowy (w proc.) to 70 proc. w 2025. Roku”

POLITYKA ZERO WASTE

"Będziemy poddawać odzyskowi odpady z gleby i ziemi oraz inne niż niebezpieczne (przynajmniej w 70 proc.) w perspektywie długoterminowej"

"Recykling 90 proc. niebezpiecznych odpadów w 2030 (obecnie 71 proc.), recykling 100 proc. przemysłowych odpadów w 2025r. (91 proc. w 2021). Recykling 100 proc. wyrzucanych opakowań w 2023 roku"

Rzadko udało się uzyskać odpowiedź na pytanie o udział materiałów pochodzących z recyklingu w opakowaniach. Tylko bardzo nieliczne firmy potrafią to oszacować, a nieliczne odpowiedzi są bardzo zróżnicowane.

Ile materiału pochodzących z recyklingu wykorzystuje się w opakowaniach (pytanie dotyczy firm używających opakowań)?

- do 80 proc.
- <5 Plastikowych
- 14 proc. plastik
- Papierowych: 60 proc.
- Papierowych: 83,51 proc. Plastikowych: 80,00 proc.

Działania zmniejszające ilości materiałów/surowców:

Opakowania:

- ograniczanie ilości opakowań
- stosowanie opakowań zbiorczych
- redukcja drukowanych opakowań
- zmniejszanie grubości opakowań i udziału wypełniaczy w opakowaniach transportowych
- zamiana na kopertopaki
- odchodzenie od opakowań jednorazowych
- wyeliminowanie części opakowań plastikowych na wodę

Papier:

- automatyczny dwustronny wydruk

- powtórnie wykorzystywane kopert w obiegu wewnętrznym
- podpisy elektroniczne zamiast tradycyjnych
- polityka paperless, digitalizacja procesów i elektroniczny obieg dokumentów
- cyfrowe umowy i faktury
- skrócone instrukcje do sprzętu (zawierające kod QR odsyłający do pełnej instrukcji)

Woda:

- odzyskiwanie i ponowne wykorzystanie wody w procesach produkcyjnych
- wykorzystanie szarej wody w nieruchomościach

Transport:

- wymiana aut do przewozu na flotę hybrydową
- wydajna dystrybucja produktów

Sprzęt:

- odnawianie i ponowne wykorzystanie urządzeń

Zmiany procesowe:

- analiza alternatywnych możliwości procesowych
- rezygnacja z materiałów single use przy zachowaniu parametrów jakościowych procesu i produktu
- ekoprojektowanie
- wykorzystywanie minimum surowców w produkcji, racjonalne wykorzystanie zasobów
- podniesienie efektywności produkcyjnej
- optymalizacja procesów produkcyjnych i logistycznych, np. optymalizacja cięcia stali, działania zmierzające do zmniejszenia zużycia wody w procesie produkcyjnym, optymalizację procesów produkcyjnych tak aby przez użycie innych odpowiedników materiałów (farb) zużyć ich mniej a jednocześnie poprzez czas potrzebny na ich schnięcie, zużyć mniejszą ilość energii, optymalizację w logistyce zewnętrznej i wewnętrznej (mniejsze zużycie paliw) itp.

- podwójny obieg - wykorzystanie surowców wtórnych pochodzących z procesów przetwarzania odpadów/surowców
- opracowanie metody odzyskiwania tzw. soli wypadowej, powstającej podczas procesu produkcji sody kalcynowanej. Wdrożone rozwiązanie umożliwi odzyskiwanie z procesu produkcji ok. 40 tys. metrów sześciennych solanki, która może być ponownie wykorzystana do wytwarzania sody.
- wdrożenie innowacyjnej metody absorpcji amoniaku w procesie produkcji sody kalcynowanej. Projekt „Karbonizacja Plus” zwiększa m.in. efektywność wykorzystania surowców stosowanych w procesie technologicznym.

Energia:

- program optymalizacji zużycia energii
- inwestycje w technologie i modernizację poprawiające efektywność energetyczną

Recykling:

- ponowne wykorzystanie materiałów poddanych recyklingowi na innych inwestycjach (decyzja na przetwarzanie odpadów na Wytwórni Mas Bitumicznych).
- ponowne wykorzystywanie mas ziemnych, materiałów z rozbiórki (np. gruz) na budowie
- skuteczny recykling produktów po zakończeniu eksploatacji
- zwiększenie udziału surowców pochodzących z recyklingu, zarówno w produkcji ubrań, jak i opakowań e-commerce i toreb w salonach sprzedaży; nawiązanie współpracy i finansowanie badań ze start-upem Use Waste w celu opracowania technologii zamknięcia obiegu surowców

Inne:

- wprowadzenie do części urządzeń akumulatorów zamiast baterii
- leasing urządzeń
- wirtualne karty bez fizycznego odpowiednika
- pooling palet

ZIELONA LOGISTYKA

Kolejnym obszarem badaniem były ograniczające ślad węglowego zmiany w zakresie transportu. Połowa badanych (51 proc.) aktywnie dąży do wymiany swojej floty samochodowej na pojazdy bezemisyjne. Tylko nieznacznie mniejszym powodzeniem cieszy się ograniczanie śladu węglowego w podróżach poprzez, na przykład przejazdy koleją, zamiast samolotem, co praktykuje 40 proc. firm.

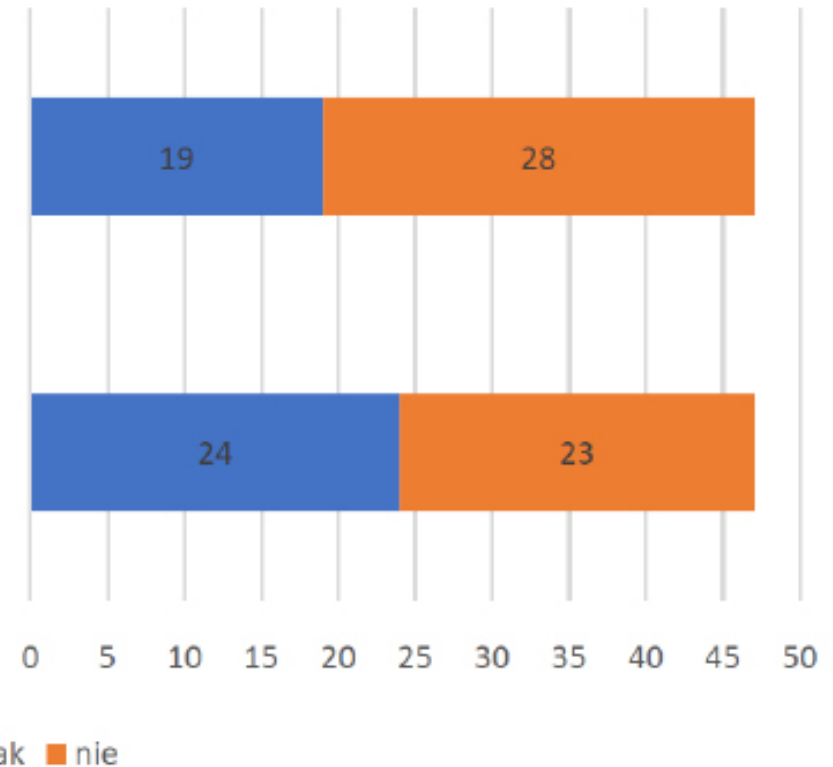
Wymiana tradycyjnych pojazdów na bezemisyjne, ma szczególnie znaczenie tam, gdzie w grę wchodzi transport na dużą skalę. Ułatwioną sytuację mają spółki, opierające się na transporcie kolejowym towarów. Dla tych, którzy używają samochodów zmiana floty oznacza dużą inwestycję i wysiłek organizacyjny. Jest więc ściśle powiązana ze strategią biznesową, monitorowana i analizowana pod kątem stopnia redukcji emisji:

"W ostatnich latach w ramach współpracy z partnerem rozpoczęliśmy na szeroką skalę transport sody kalcynowanej i oczyszczonej z wykorzystaniem samochodów napędzanych ciekłym gazem ziemnym (LNG), charakteryzujących się mniejszymi emisjami - zarówno dwutlenku węgla, tlenków azotu oraz siarki, jak i cząstek stałych PM 10. W tym celu na terenie jednego z naszych zakładów działa stacja tankowania LNG. Niskoemisyjny transport to jedna z inicjatyw realizowanych w ramach strategii ESG. W swoim taborze posiadamy także nowoczesne lokomotywy elektryczne, takie jak Bombardier E594 TRAXX, Bombardier E483 Traxx, Newag E6ACTa „Dragon 2” czy Pesa Gama."

"W polityce klimatycznej postawiliśmy sobie cel związany z wymianą floty i parku maszynowego na mniej emisyjne. Do 2030 chcemy ograniczyć emisje bezpośrednie o 30 proc."

"Celem nadrzędnym Polityki Klimatycznej [firmy] jest osiągnięcie przez Jednostkę Dominującą Grupy Kapitałowej neutralności klimatycznej do 2050 roku w odniesieniu do emisji gazów cieplarnianych Zakresu 1 (emisji bezpośrednich związanych przede wszystkim z działalnością produkcyjną Spółki) i Zakresu 2 (emisji

Czy firma promuje ograniczenie śladu węglowego w podróżach służbowych i wykorzystanie zrównoważonych środków transportu (takich jak np. kolej)?

pośrednich związanych z wykorzystaniem zakupionej na rynku energii elektrycznej i ciepła, przy maksymalnej możliwej ich redukcji). Celem pośrednim jest natomiast redukcja łącznych emisji Zakresu 1 i Zakresu 2 do 2030 roku o 30 proc. w stosunku do poziomu emisji z 2020 roku."

Wymiana floty jest znacznie łatwiejszym wyzwaniem dla spółek, w które nie zajmują się transportem, a jedynie używają

samochodów służbowych. Wiele takich firm postawiło sobie w tym zakresie wymierne cele. Kilku respondentów deklaruje na przykład całkowite przejście na flotę hybrydową do 2030 r. Część testuje jeszcze możliwości wprowadzenia zmian, przeprowadzając pilotaże i ostrożnie wymieniając flotę, bez twardo wyznaczonych celów:

"83 proc. floty niskoemisyjnej do 2025, do końca 2030 - 100 proc."

ZIELONA LOGISTYKA

"100 proc. floty hybrydowej do 2030"

"Pracownik, któremu przysługuje samochód służbowy może wybrać samochód elektryczny lub hybrydowy"

"Wymiana floty na nowszą, a więc o mniejszej emisyjności"

"Spółka nie wyznaczyła liczbowego KPI w tym zakresie"

Ograniczeniem, nawet dla najbardziej ambitnych w tym zakresie, jest brak odpowiedniej infrastruktury do obsługi samochodów elektrycznych. Wiele firm decyduje się więc na działanie stopniowe: wymianę samochodów napędzanych benzyną/ropą na hybrydowe, by dopiero w kolejnym kroku myśleć o pojazdach elektrycznych. Nawet przy ostrożnym podejściu do wymiany floty, kwestia śladu węglowego ewidentnie jest dla respondentów ważnym aspektem podejmowania decyzji o zakupie nowych samochodów:

"Obecnie zachodzi wymiana samochodów na hybrydowe, nie posiadamy we flocie samochodów elektrycznych ze względu jeszcze na niewystarczającą infrastrukturę do obsługi tego typu pojazdów"

"Nie posiadamy floty, ale zmieniliśmy umowy z korporacją świadczącą usługi przewóz osób na flotę hybrydową"

"Od 4 lat użytkujemy flotę niskoemisyjną. Na dzień dzisiejszy analizujemy możliwość wdrożenia do floty samochodów zeroemisyjnych."

Ograniczanie przejazdów wysokoemisyjnych w podróżach służbowych jest rzadziej praktykowane. Choć część respondentów wskazuje na konkretne działania w tym zakresie (np. zastępowanie podróży służbowych spotkaniami on-line lub rekomendowanie podróży kolejowych), spółki nie wprowadzają tu raczej wymiernych celów i wskaźników.

Ograniczenie śladu węglowego w podróżach służbowych i wykorzystanie zrównoważonych środków transportu (przykłady):

- Ograniczanie ilość wyjazdów służbowych na rzecz spotkań online
- Optymalizacja podróży do klientów i delegacji
- Oferowanie pracownikom usługi carsharingu (przy jednoczesnym zwiększanie udziału samochodów nisko- i zeroemisyjnych dostępnych w carsharingu)
- Ograniczenie lotów samolotem w podróżach służbowych, zwłaszcza lotów krajowych. Rekomendowanie podróżowania pociągami.
- Wykorzystują zrównoważonych środków transport, takich jak kolej w podróżach służbowych.

ESG TO NIE TYLKO TRZY LITERY, ALE CAŁA STRATEGIA

Politykę ESG, często postrzega się jako nową, bardziej rozwiniętą wersję CSR. A jednak to nie to samo. Wspólnym mianownikiem jest społeczna odpowiedzialność biznesu, niemniej ESG nie jest działaniem akcyjnym, ale rodzajem strategii. Dostosowaniem biznesu do wyzwań świata, takich jak np. ocieplenie się klimatu. I to na każdym jego etapie.

W Polsce wciąż niewiele przedsiębiorstw podchodzi do tego tak poważnie, ale jest kilka przecierających ścieżki jak np. InPost. Firma, która przez pryzmat strategii ESG patrzy na każdy aspekt swojego biznesu. Od samego zamawiania usług kurierskich i sposobu dostarczania przesyłek, aż po automaty paczkowe, a nawet przestrzeń w której się znajdują.

„Zrównoważony rozwój to wyzwanie wieloaspektowe. Nie możemy pozostać obojętni na pilność i skalę przemian zachodzących obecnie w biznesie. Mamy do czynienia z prawdziwą rewolucją, która zmienia przemysł, zachowania konsumentów i strategię korporacyjne, tak jak rewolucja cyfrowa kilka lat temu. Staramy się być w czołówce tej rewolucji w naszej branży poprzez integrację zrównoważonego rozwoju w każdym aspekcie działalności. Wdrażamy innowacyjne rozwiązania w zakresie obsługi użytkowników końcowych i partnerów biznesowych, usprawnień w obszarze operacyjnym oraz technologii ekologicznych w projektowaniu maszyn Paczkomat”, mówi Izabela Karolczyk-Szafrańska, dyrektor ds. marketingu i ESG w InPost.

Jeśli cały proces zaczynamy z punktu widzenia klienta, to właśnie on podejmuje pierwszą ważną decyzję, która będzie miała wpływ na środowisko. Chodzi o wybór sposobu dostawy: czy miejscem odbioru będzie Paczkomat, czy kurier z przesyłką ma dotrzeć do domu. Ta druga opcja ma znacznie większy ślad węglowy, bo kurier musi pokonać więcej kilometrów w przeliczeniu na każdą paczkę. W aplikacji InPostu dowiemy się zresztą jak wygląda to w praktyce: jeśli wybieramy Paczkomat średnio na tzw. ostatniej mili emisja związana z dostawą do urządzenia Paczkomat wyniesie np. 0,069 kg CO₂e podczas gdy w przypadku dostawy do domu kuriera InPost

jest to 0,433 kg CO₂e. Różnica 6-krotna (dane za 2023 rok). Na ślad węglowy składają się nie tylko emisje w transporcie, ale także zużycie ciepła i energii w oddziałach, transmisja danych i infrastruktura IT oraz prąd, który zużywa sam Paczkomat, a także emisja z dotarcia konsumenta do urządzenia Paczkomat i z powrotem. Jeśli konsument odbierze paczkę przy okazji, albo wybierze się po nią pieszo lub rowerem, to różnica staje się aż 18-krotna.

InPost wytrwale promując urządzenia paczkowe przyczynia się więc do strukturalnej zmiany i zmniejszenia śladu węglowego przy dostawie przesyłek. Co więcej firma ten model dostawy stworzyła w pojedynkę, a za nią poszły kolejne, nie tylko z branży kurierskiej, lecz także e-commerce. I to w całej Europie. InPostowi udało się więc zainicjować pozytywną zmianę w skali makro. Trochę tak jak Tesla popchnęła pierwszą kostkę domina w drodze do elektromobilności.

Nawiązanie do samochodów elektrycznych nie jest tu zresztą przypadkowe. To bowiem kolejne posunięcie na rzecz bezemisyjnych dostaw przesyłek. Wymiana na elektryczne aut dowożących przesyłki, przede wszystkim na tej tzw. ostatniej mili. InPost ma ich już 1 tys. jest to więc największa taka flota w Polsce, która w tym roku ma się powiększyć jeszcze o 350 pojazdów. Elektryki stanowią więc już 12,5 proc. floty, a po samochodach wykorzystywanych w miejskiej logistyce przyszedł też czas na ciężarówki wożące przesyłki z miasta do miasta - InPost testował m.in. elektryczne modele Mercedesa eActros i Volvo.

Nie należy przy tym zakładać, że elektryfikacja floty wyeliminuje dylemat Paczkomat vs. kurier, bo całkiem zredukuje emisję CO₂. Trzeba brać pod uwagę także inne czynniki, takie jak zmniejszenie ruchu pojazdów dostawczych w mieście. Dzieje się to dzięki bardziej sprawnym i wymagającym mniej jazdy oraz postojów dostawom do automatów paczkowych. Wraz z rozwojem e-commerce samochodów kurierskich w całej Europie zrobiło się bowiem tak dużo, że np. władze Paryża rozważają wprowadzenie dla nich dodatkowych opłat za wjazd do centrum. Każdy sposób na zmniejszenie ruchu

ESG TO NIE TYLKO TRZY LITERY, ALE CAŁA STRATEGIA

sprawia więc, że miasta stają się bardziej przyjazne dla ludzi. Dlatego InPost zaczyna też testować dostawy rowerami elektrycznymi: w ramach Programu InPost Green City w kwietniu 2024 roku pilotaż ruszył w pięciu miastach. Będą dotyczyły różnych modeli tras i przechowywania przesyłek, aby określić najbardziej ekonomiczny i wydajny model.

Rzecz jasna sama elektryfikacja transportu nie rozwiązuje całego problemu śladu węglowego. Aby się go pozbyć, równolegle trzeba wykorzystywać prąd z czystych źródeł. Dlatego InPost z roku na rok wykorzystuje coraz więcej zielonej energii. W 2023 roku zapewnił 19,5 GWh energii z OZE - co m.in. pokryło 100 proc. zużycia energii w automatach paczkowych - a w tym roku oprócz urządzeń Paczkomat z zielonej energii będą korzystać samochody elektryczne.

Bardziej ekologiczny staje się też sam Paczkomat, w którym coraz lepiej zarządza się energią. Pierwsza rzecz to oszczędniejsze zarządzanie oświetleniem, które wyłącza się w nocy, zmniejszając przy tym miejski fotosmog. Wdrożona została funkcja, które pozwala na monitorowanie zużycia energii w czasie rzeczywistym. Kolejny rozwiązanie to Paczkomat z panelami słonecznymi - pierwszy taki stanął już w 2021 roku w Sopocie - a jeszcze dalej idzie całkiem nowa propozycja dla małych miejscowości: stawiania wiat solarnych na przystankach autobusowych, przy których znajduje się także automat paczkowy. I pożyteczne i wygodne dla mieszkańców, którzy przesyłkę odbierają bez nakładania drogi, wysiadając z autobusu.

To już punkt, w którym Paczkomat wchodzi z interakcją z przestrzenią miejską, dla której powstał wspomniany program InPost Green City. W inicjatywie chodzi nie tylko o to, aby maszyny paczkowe uczynić jak najbardziej przyjaznymi - stąd instalacja czujników jakości powietrza, obsadzanie dachów rozchodnikiem, czy zakrywanie ścian bluszczem - a transport coraz bardziej elektryczny. InPost ma świadomość, że współgospodarzy miejską przestrzenią, dlatego poprawia ją tam, gdzie się da, m.in. tworząc place zabaw dla dzieci, zagospodarowując tereny zielone i zakładając parki kieszonkowe. Inicjatywa objęła już 56 miast.

ESG TO NIE TYLKO TRZY LITERY, ALE CAŁA STRATEGIA

Szeroko nakreślony program InPost Green City pokazuje jak można zwiększyć oddziaływanie poza własny, podstawowy biznes. A nie jest to jedyny taki punkt styyczny, jaki InPost zidentyfikował i postanowił ulepszyć. Z myślą o klientach wspólnie z duńską firmą Rezip wprowadził też bardziej ekologiczne opakowanie wielorazowego użytku. Wykonany z kartonu EcoBox, można wykorzystać nawet 10 razy, czyli mniej więcej tyle, ile szklane butelki po napojach. InPost dostarcza je sprzedawcom korzystającym z jego usług. Ważne było nie tylko opracowanie odpowiedniego opakowania, ale, podobnie jak w butelkach zwrotnych, także samego systemu obiegu. Tu kluczową rolę odgrywa Paczkomat. Po odebraniu przesyłki zapakowanej w EkoBox po prostu się ją rozkłada i nadaje z powrotem: punktem zwrotu jest właśnie Paczkomat.

InPost coraz szerzej myśli więc o swoim wpływie na środowisko. Podchodzi do tego poważnie, także dlatego, że coraz bardziej oczekują tego klienci. Wie, że aspekt ekologiczności w coraz większym stopniu będzie decydował o wyborze danej usługi czy produktu. To już działa zarówno w sytuacji, gdy wybieramy przejazd taksówką "green", jak i gdy kupujemy jajka. Konieczne te wolnowybiegowe. Tak samo dzieje się w przypadku przesyłek w wersji standard czy eko. Taki wybór staje się coraz bardziej powszechny.

Stąd gdy mowa o redukcji emisji CO₂, InPost jako jedna z najbardziej ambitna firm ze swojej branży stawia sobie zarówno krótko- jak i długoterminowe cele, które zatwierdziła Science Based Targets initiative. To niezależna organizacja, która weryfikuje zgodność celów firm w zakresie emisji z najnowszymi osiągnięciami nauki o klimacie. A InPost jest jedną z siedmiu logistycznych firm na świecie, która drogę do dekarbonizacji chce przejść w nieco ponad półtorej dekady, do 2040 roku, czyli dziesięć lat przed wymogami Porozumienia Paryskiego.

TRENDY W ESG

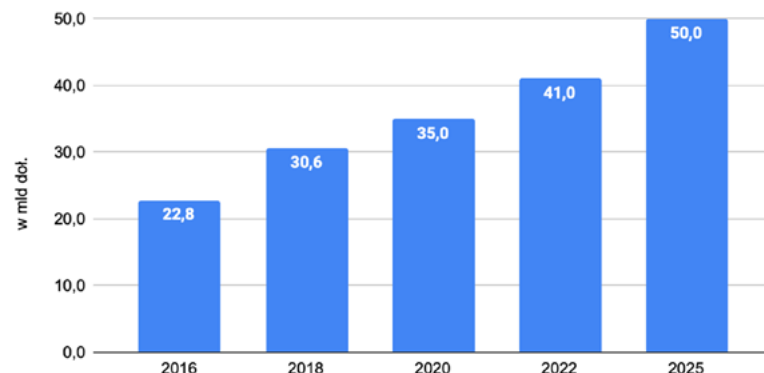
The background of the page is a stylized, futuristic cityscape. In the center, a glowing blue globe is overlaid with a network of white lines and nodes, representing global connectivity and digital infrastructure. The city below is composed of various skyscrapers, some with green roofs, and is interspersed with green trees and parks. The overall aesthetic is clean, modern, and emphasizes sustainability and technology.

TREND NR 1: CORAZ WIĘCEJ KAPITAŁU ESG

Wśród instytucji analizujących napływy kapitału do szeroko pojętego sektora firm zorientowanych na ESG istnieją spore rozbieżności w kwestii skali zjawiska. Zgoda panuje w kwestii kierunku zmian. Pieniądzy jest coraz więcej. I taki jest długofalowy kierunek zmian. Zwłaszcza w Europie, gdzie niebawem połowa pieniędzy będzie ulokowana w aktywach ESG.

Dotychczas instytucją, która najpilniej śledziła te trendy był Bloomberg Intelligence, który globalny rynek aktywów ESG na koniec 2022 roku szacował na 41 mld dol., a w 2025 na 50 mld dol. Według tego modelu przede wszystkim widoczny jest spadek tempa wzrostu do 15 proc.. To efekt coraz większego nasycenia branży finansowej aktywami ESG. Według prognoz Bloomberg Intelligence w 2025 roku stanowiłyby już jedną trzecią wszystkich aktywów pozostających w zarządzaniu.

Wartość aktywów ESG w zarządzaniu

Dane: Bloomberg Intelligence

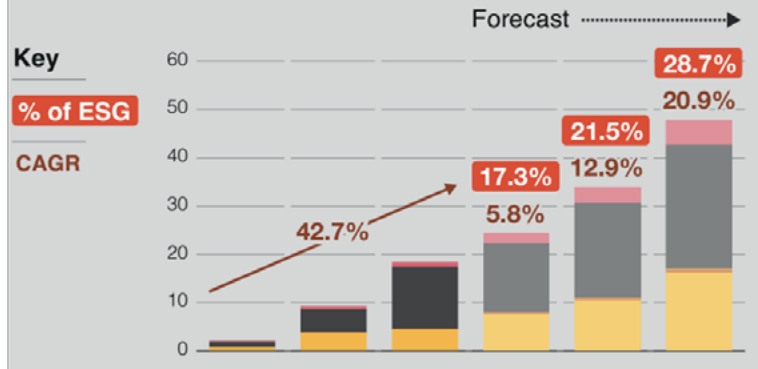
W chwili obecnej na rynku częściej sięga się do szacunków PwC według których globalne aktywa w zarządzaniu (AuM) związane z ESG w 2026 roku wzrosną do 33,9 mld dol. (jest to wariant

bazowy - według scenariusza pesymistycznego kwota ta sięgnie 24,4 mld dol., a w optymistycznym wariantcie 47,6 mld dol.). Widać więc, że według PwC cały rynek aktywów ESG jest mniejszy, niż szacują to eksperci Bloomberg Intelligence. Tego typu rozbieżność głównie wiąże się z tym co klasyfikujemy jako aktywa ESG (o czym będzie niżej).

Punktem wyjścia dla tej analizy, jest rok 2021 kiedy według PwC wartość ich sięgała 18,4 mld dol. Bazowy scenariusz przewiduje

Global ESG AuM by region (US\$tn)

	2015	2020	2021	2026 Low	2026 Base	2026 Best
Asia-Pacific	0.2	0.7	1.0	2.1	3.3	5.0
Europe	1.1	4.7	12.8	14.3	19.6	25.7
Latin America	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.3
Middle East & Africa	0.0	0.1	0.1	0.2	0.3	0.4
North America	0.8	3.8	4.5	7.7	10.5	16.3
Total	2.2	9.4	18.4	24.4	33.9	47.6

więcej skumulowaną roczną stopę wzrostu (CAGR) na poziomie 12,9 proc. To znacznie więcej niż cała branża zarządzania aktywami, która rosnąć ma w tempie 4,3 proc. To sprawia, że udział aktywów ESG w całym portfelu branży wzrośnie w analizowanym okresie z 14,4 do 21,5 proc. Ich waga zwiększy się więc o połowę. Szacunki PwC pokazują także geograficzne rozbieżności w tym segmencie rynku zarządzania aktywami już w 2021 roku wzrósł z 50 do 70 proc. Wraz z rosnącą pozycją USA w 2026 roku udział ten istotnie jednak spadnie - do 58 proc. Wynika to ze znacznie większego niż gdzie indziej nasycenia produktami ESG całego rynku zarządzania aktywami, który ogólnie jest niemal dwa razy mniejszy od amerykańskiego (34,8 vs. 67 mld dol.). Kluczową informacją jest bowiem, że według szacunków PwC do roku 2026 udział aktywów ESG w całości europejskich portfeli wzrośnie 37 do 48 proc. Świat, światem, ale na Starym Kontynencie niemal połowa aktywów pozostających w profesjonalnym zarządzaniu będzie zaangażowana w spółki realizującą zrównoważoną strategię zarówno środowiskowo, jak i społecznie.

TREND NR 2: REAKCJA ANTY-ESG

Mimo ogólnego, wzrostowego trendu ostatnie dwa lata nie były najlepsze dla rozwoju inwestowania w aktywa ESG. Przede wszystkim istotnie spadła dynamika wzrostu branży, na co wpływa miała też reakcja części konserwatywnego środowiska politycznego USA, które wprowadza bariery dla instytucji, które nie chcą inwestować m.in. w paliwa kopalne.

Trudności jakie czekają funduszy ESG uwidoczniły się już II kwartał 2022 roku, czyli okresie tuż po inwazji Rosji na Ukrainę, która mocno odbiła się na sektorze energetycznym. Ograniczenie dostaw, zwłaszcza rosyjskiego gazu, sprawiło że także w kilku europejskich krajach opóźniono zieloną transformację - Austria w czerwcu 2022 roku ponownie uruchomiła elektrownię w Mellach (246 MW), a Francja o rok przesunęła zamknięcie ostatniej dużej elektrowni Emile Huchet (647 MW).

Na rynkach finansowych reakcja na kryzys energetyczny wywołana wojną największa była w USA, gdzie w II kwartale poraz pierwszy w historii fundusze ESG odnotowały odpływ środków. W kolejnym kwartale sytuacja się unormowała, ale pod koniec roku odpływy były jeszcze większe. Ostatecznie jeśli chodzi o napływy środków rok zakończył się na niewielkim plusie, czyli znacznie lepiej niż cały rynek funduszy zanotował potężny odpływ sięgający 370 mln dolarów. Zjawisko bez precedensu od 30 lat .

Ogólnie w 2022 roku aktywa amerykańskich funduszy ESG spadły o 20 proc. Na słabe napływy nałożył się bowiem spadek cen akcji.

W ciągu roku S&P 500 straciło 19,44 proc., ale w wielu przypadkach zielone aktywa zostały przecenione mocniej niż reszta rynku. Stąd wyceny wyspecjalizowanych w tym obszarze funduszy zmniejszyły nieco bardziej, m.in.:

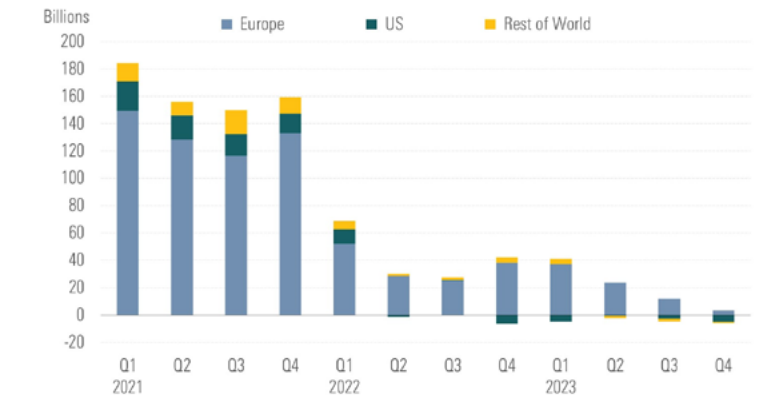
- 26 proc. w przypadku Parnassus Core Equity Fund (PRBLX)
- 24 proc. w przypadku Vanguard ESG US Stock ETF (ESGV)
- 20 proc. w przypadku iShares ESG Aware MSCI USA ETF (ESGU)

Odpływ środków z amerykańskich funduszy zrównoważonych przeciągnął się jednak na 2023 rok. Zjawisko to widać było w każdym kolejnym kwartale, a pod koniec roku znów się nasiliło. W amerykańskim sektorze inwestowania w aktywa ESG trwa bowiem poważniejsze przeciąganie liny. Z jednej strony rząd zatwierdził zmiany w standardach powierniczych, dzięki którym fundusze ESG stały się bardziej atrakcyjne dla planów emerytalnych 401(k), a z drugiej strony widać coraz silniejszą krytykę tego kierunku działania.

Pierwsze pytanie dotyczy jakości, na ile zarządzający funduszami rzetelnie podchodzą do oceny spółek pod kątem ESG, a z drugiej strony na ile sami emitenci rygorystycznie dbają o utrzymanie standardów w tym obszarze - sporym utrudnieniem jest brak ujednoczonych standardów sprawozdawczości. Często wszystko sprowadza się więc do selekcji negatywnej i do kategorii spółek ESG zaliczane są niekiedy wszystkie, które nie inwestują w paliwa kopalne, alkohol czy tytoń (m.in. Elon Musk wyraził wątpliwość, czy fundusze ESG właściwie rzeczy mierzą we właściwy sposób, czy też są po prostu sposobem na poprawę samopoczucia inwestorów).

To można traktować jako choroby wieku dziecięcego, groźniejsza wydaje się antymodernizacyjna reakcja konserwatywnych polityków, którzy mają wpływ na zarządzanie publicznymi funduszami emerytalnymi. Sprzeciwiają się aby nakładać na nie ograniczenia ESG. Zwiastunem tego ruchu była decyzja władz Teksasu, który we wrześniu 2021 roku wprowadził zakaz prowadzenia przez gminy interesów z firmami finansowymi, które unikają przemysłu paliw kopalnych i broni. Przełomowa była jednak decyzja gubernatora Florydy Rona De Santisa, który w sierpniu 2022 r. zatwierdził uchwałę zabraniającą stanowemu funduszowi emerytalnemu uwzględniania czynników ESG przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych - nakazał mu „maksymalizację zwrotu finansowego ponad innymi względami”. Również w 2022 r. Arizona, Idaho, Kentucky, Dakota Północna, Ohio, Oklahoma, Wirginia Zachodnia i Wyoming przyjęły podobne przepisy. W kilku kolejnych

Exhibit 2 Quarterly Global Sustainable Fund Flows

Source: Morningstar Direct. Data as of December 2023.

stanach trwają prace nad projektami ustaw. Efektem tej presji było m.in. wycofanie się Vanguarda z Net Zero Asset Management, organizacji zrzeszającej czołowe firmy zarządzające aktywami, która wyznacza wspólne ramy inwestowania zgodnego z ESG.

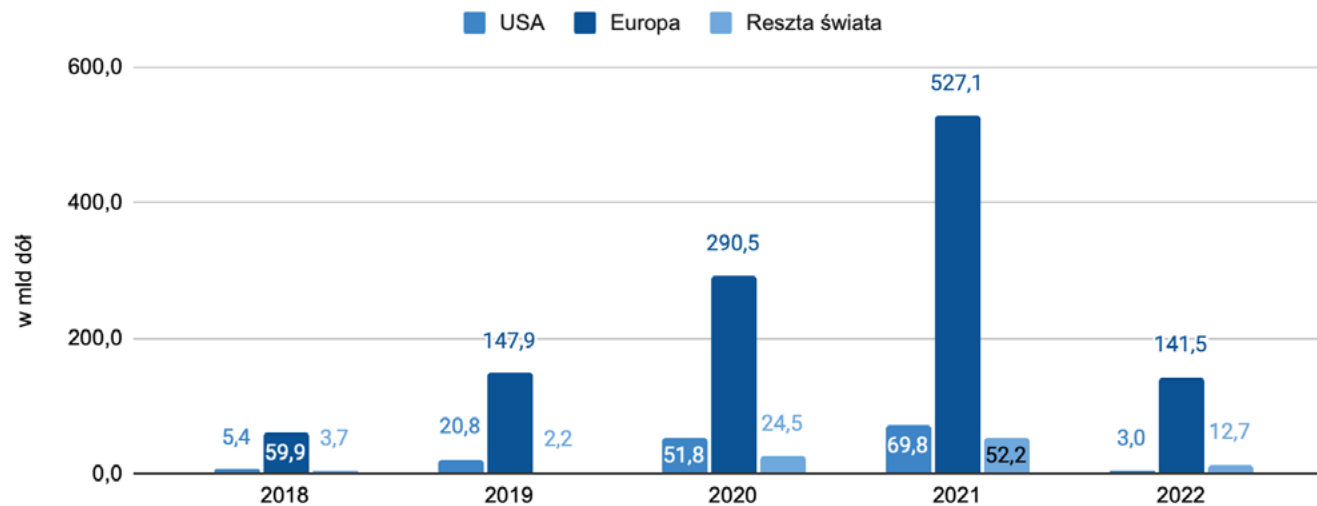
Reakcja anty-ESG za oceanem okazał się więc wyjątkowo silna. Okres ten okazał się za to wyjątkowo słaby dla Europy, która od lat nie odnotowała tak małych napływów środków. Przełom roku 2022 i 2023 wprowadził nieco optymizmu, gdy napływy do funduszy wzrosły, w kolejnych kwartałach sukcesywnie jednak spadały. W IV kwartale osiągnęły najniższy w historii poziom 3,3 mld dol. Zbyt mało aby skompensować odpływ na innych rynkach, głównie w USA. stąd pod koniec 2023 roku na poziomie globalnym mieliśmy pierwszy w historii ubytek środków ułożonych w funduszach zrównoważony na poziomie 2,5 mld dol.

TREND NR 2: REAKCJA ANTY-ESG

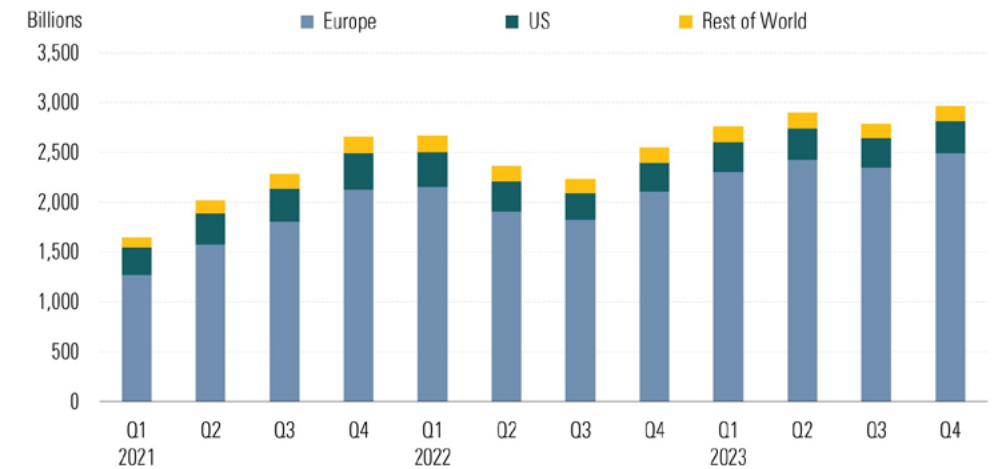
Oceniając Europę trzeba brać jednak pod uwagę, że ma za sobą okres bardzo silnego rozwoju rynku i w obszarze inwestycji ESG zdecydowała zarówno USA jak i resztę świata. Widać to w rynkowym udziale europejskich funduszy, który w 2023 roku sięgał 84 proc. Co więcej oceniając fundusze zrównoważone, należy brać pod uwagę szersze tło rynkowe. W tym względzie liczby są bardzo korzystne dla firm poważnie traktujących ESG. W ciągu całego roku europejskie fundusze zrównoważone zgromadziły bowiem 76 mld dolarów podczas gdy w tym samym czasie, europejskie fundusze konwencjonalne odnotowały roczny odpływ 50 mld dolarów.

Napływy środków do funduszy ESG

Dane: Morningstar

Exhibit 3 Quarterly Global Sustainable Fund Assets

Source: Morningstar Direct. Data as of December 2023.

TREND NR 3: STOPY ZWROTU Z ESG

Coraz większe środki uruchamiane na tzw. zieloną transformację, sprawiają że przedsiębiorstwa działające w tym obszarze rozwijają się szybciej niż inne. Za tym podążają pieniądze inwestorów. Fundusze lokujące środki w aktywach ESG performują lepiej niż szeroki rynek, a przy tym wykazują się większą stabilnością.

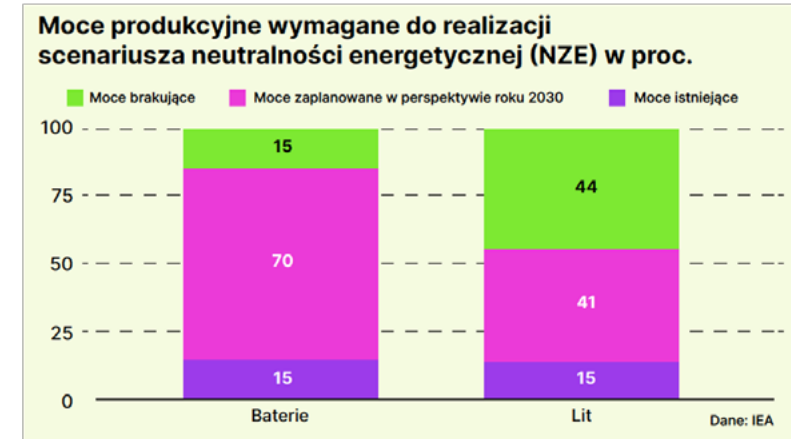
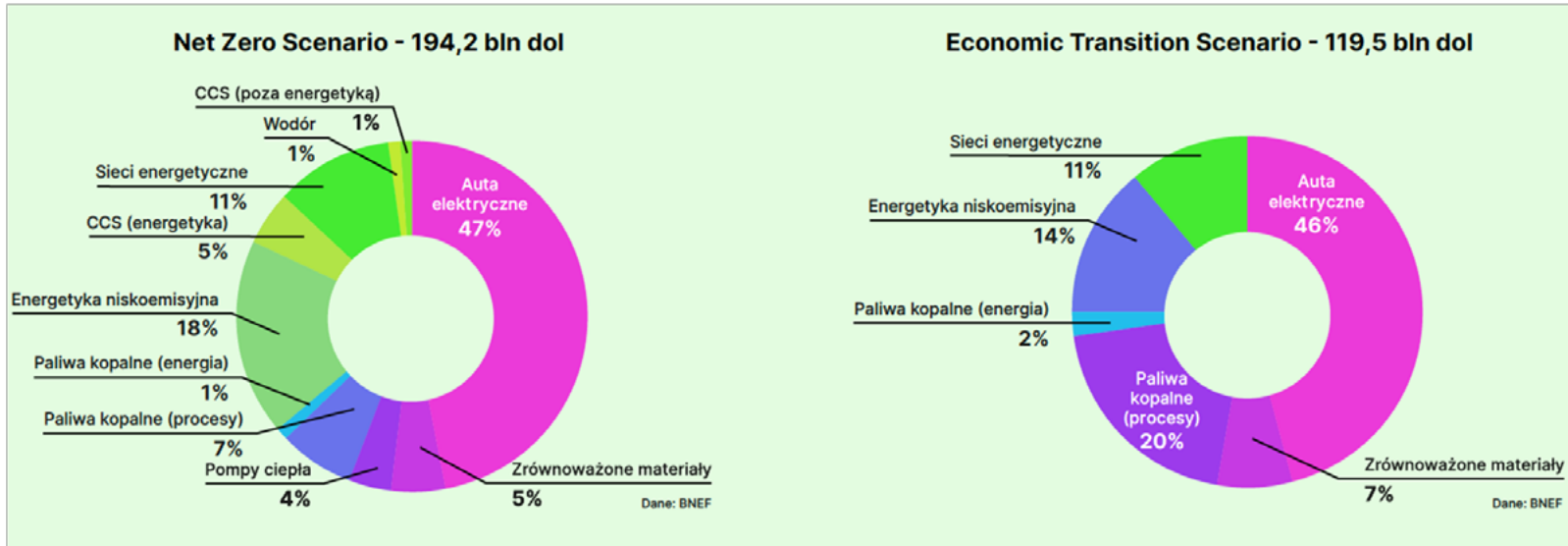
Perspektywa inwestowania w aktywa ESG, zwłaszcza te związane z zieloną transformacją jest dość czytelna. Skoro największe gospodarki świata przyjęły za cel ograniczenie emisji CO₂, tak aby do 2050 roku klimat nie ocieplił się o więcej niż 1,5 st. C (porozumienie Paryskie), to muszą za tym pójść bardzo konkretne inwestycje. Realizacja tego tzw. Net Zero Scenariusz wg. którego w połowie wieku przestajemy już emitować CO₂, na przestrzeni pozostałych trzech dekad wiązałby się z wydatkiem 194,2 bln dol przede wszystkim w obszarze czystej energii (48 proc.) oraz elektromobilności (47 proc.). Szacunków tych dokonał BloombergNEF, który jednak

sceptycznie podchodzi do możliwości pełnej realizacji zobowiązań paryskim (COP21). Dlatego przedstawił znacznie bardziej ostrożny tzw. Economic Transition Scenariusz, gdzie skalę inwestycji szacuje na 119,5 mld dol przy bardzo zbliżonej ich strukturze.

To ponad 38 proc. mniej niż wariant Net Zero, a jednak wciąż bardzo dużo. Przeszło cztery razy więcej niż PKB Stanów Zjednoczonych. Rocznie daje to konieczność zainwestowania 4 - 4,5 bln dolarów. Dla porównania budżet UE na 2023 rok to 184 mld euro, czyli niespełna 5 proc. tej kwoty, a cały przewidziany na kilka lat fundusz odbudowy NextGenerationEU warty jest 750 mld euro. Przeszło pięć razy mniej.

Nie ma więc wątpliwości, że tej skali pieniądze bardzo mocno rozwinął tzw. zieloną gospodarkę. Co więcej, wyznaczanie cząstkowy celi związanych z ograniczeniem emisji i udziałem czystej energii oraz transportu w poszczególnych latach dość precyzyjnie określa też

w których obszarach jakich inwestycje trzeba dokonać. Dzięki temu Międzynarodowa Agencja Energii (IEA) jest w stanie oszacować, że w perspektywie tej dekady, przy obecnych planach inwestycyjnych zabraknie nam 15 proc. potrzebnych baterii oraz 44 proc. litu. Dość jasna staje się więc też ścieżka działania, w jakiego typu aktywa należy inwestować.

Z tej perspektywy inwestowanie w aktywa ESG jest sprawą oczywistą. Stąd nie jest zaskoczeniem, że prawie ośmiu na dziesięciu inwestorów instytucjonalnych (79 proc.) ankietowanych przez PwC w ciągu najbliższych dwóch lat planuje zwiększyć alokację w produkty ESG. Co więcej, prawie dziewięciu na dziesięciu inwestorów już odrzuciło lub zaprzestało inwestowania u konkretnego podmiotu zarządzającego aktywami (39 proc.) lub rozważy taką opcję (50 proc.) ze względu na niedociągnięcia w strategiach inwestycyjnych zarządzającego w zakresie ESG. Już teraz ponad siedmiu na dziesięciu inwestorów instytucjonalnych (72 proc.) przed podjęciem decyzji, gdzie ulokować środki ocenia strategie inwestycyjne swoich zarządzających aktywami w zakresie ESG.

TREND NR 3: STOPY ZWROTU Z ESG

Trend inwestowania przez pryzmat kwestii ESG jest więc wyraźny i coraz bardziej trwały. Potwierdzają to badania Capital Group (2022) z których wynika, że znakomita większość inwestorów (89 proc.) przy podejmowaniu decyzji bierze pod uwagę kwestie ESG, a tylko 13 proc. postrzega to jako przemijającą modę. Ciekawe w tym względzie są statystyki przeżywalności funduszy. Według danych Fintera w przypadku funduszy ESG wskaźniki te są znacznie wyższe: średnio 77 proc. funduszy ESG, które były dostępne 10 lat temu, nadal istnieje w porównaniu z 46 proc. w przypadku funduszy tradycyjnych.

I nie jest to kwestia wyborów etycznych, ale oceny perspektyw biznesowej. Interesujące jest przy tym radykalna zmiana sposobu myślenia. Gdy podobne badania PwC robiło w 2020 roku pojawiła się kwestia wyboru pomiędzy celami ESG, a stopami zwrotu z inwestycji. I wówczas 80 proc. zarządzających nie było skłonnych do tego typu kompromisów ew. zgodziłoby się jedynie na spadek o 100 punktów bazowych (bps) lub mniej.

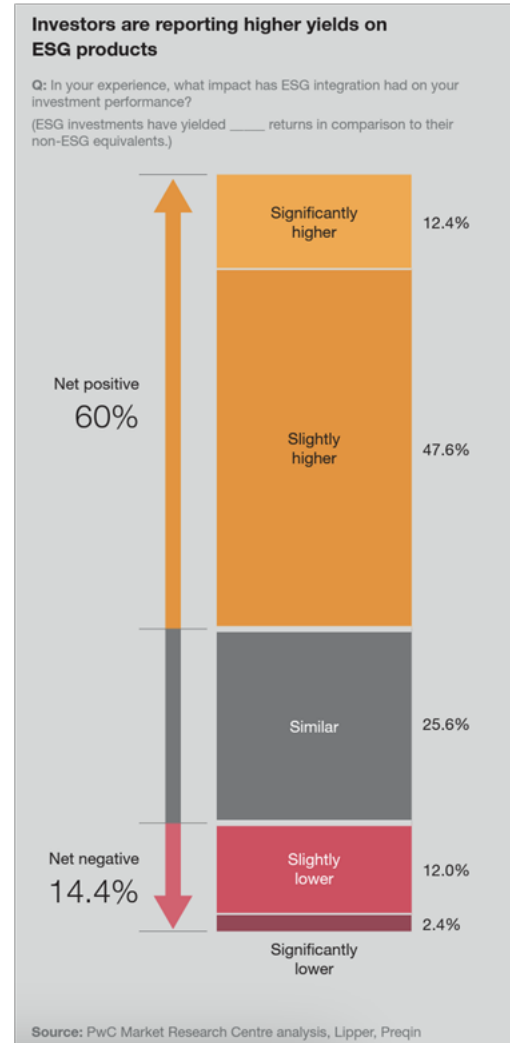
Tego typu dylematy dawno temu zeszyły jednak na dalszy plan. Widać to było już w badaniu jakie jesienią 2021 roku wśród profesjonalnych inwestorów przeprowadził UBS. Wówczas dla 75 proc. badanych podstawowym motywem pójściem w kierunku tzw. Sustainable Investment była maksymalizacja zwrotu. Co więcej ponad połowa (51 proc.) ankietowanych było przekonanych, że zapewnią im wyższą rentowność niż klasyczne aktywa - na podobne wyniki obu kierunków inwestycji liczyło 27 proc., a tylko 22 proc. uważało że na SI osiągnie niższą rentowność.

Podobne były wyniki przeprowadzonego rok temu sondażu Morning Consult wśród aktywnych amerykańskich inwestorów. Wynika z nich, że 69 proc. badanych uważa, że ESG investing osiąga dodatnie lub mocno dodatnie stopy zwrotu, a tylko 15 proc. wyraża opinię, że efekty takiego inwestowania „nie są zbyt zyskowne, lub wręcz niezyskowne”.

Tę zmianę nastawienia widać też w kolejnych badaniach PwC. Dylemat czy wyniki finansowe i wyniki ESG mogą kolidować ze sobą przeszedł już do historii. Dziewięciu na dziesięciu zarządzających aktywami jest przekonanych, że włączenie ESG do swojej strategii inwestycyjnej poprawi ogólne zyski w dłuższej perspektywie. Co więcej sześcioro na dziesięciu inwestorów instytucjonalnych odnotowuje już wyższe zyski z inwestycji w ESG w porównaniu z inwestycjami innymi niż ESG (ponad połowa zauważyła, że integracja ESG zajęła mniej niż trzy lata, aby zapewnić wyższe zyski).

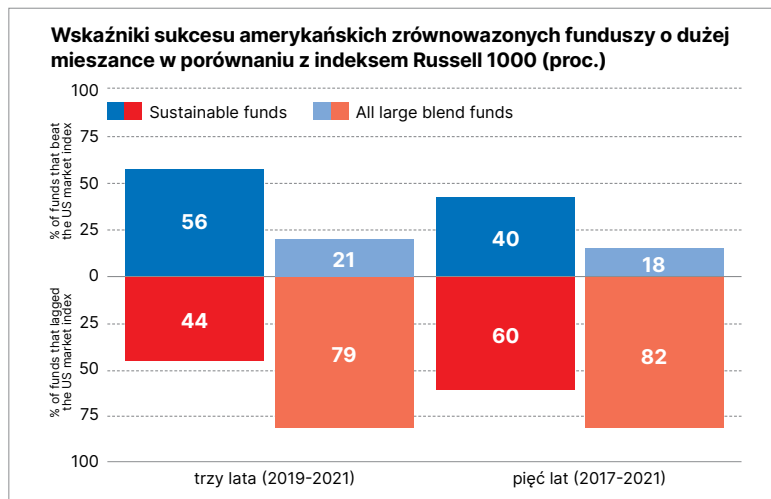
Ograniczeniem przedstawionych powyżej danych jest ich ankietowy charakter - są to subiektywne oceny zarządzających, a nie realne wyliczenia. Znacznie konkretniejsze wyliczenia przedstawił Morningstar, według którego inwestycje w obszarze ESG w okresie 5 lat (2017–2021) osiągnęły lepsze wyniki w porównaniu z funduszami innymi niż ESG. Według danych Morningstar 57 proc. funduszy akcyjnych ESG przekroczyło indeks swojej kategorii, a w ciągu 3 lat 63 proc. funduszy akcyjnych ESG osiągnęło lepsze wyniki niż indeks swojej kategorii. Ich przewaga jeszcze bardziej widoczna jest gdy porówna się wyniki funduszy zrównoważonych oraz szerokiego rynku z tym jak performował indeks Russell 1000. W perspektywie 3 lat lepszych od tego indeksu okazało się 56 proc. funduszy zrównoważonych i tylko 21 proc. dużych funduszy z szerokiego rynku.

Rok 2022 generalnie nie był dobry dla rynków, a przez kryzys energetyczny i przejściowy zwrot w stronę paliw kopalnych oraz tradycyjnej energetyki szczególnie trudne warunki podyktował firmom, które postawiły na zieloną transformację. To sprawiło, że nie mogą go zaliczyć do udanych. Aktywa ESG perforowały równie słabo jak reszta rynku co widać porównując Morningstar US Sustainability Index do S&P 500 - pierwszy z nich spadł o 19,5 proc., a drugi o 18,9 proc. Warto jednak zauważyć, że w 2023 roku straty odrabia szybciej, niż szeroki rynek. W ciągu ostatniego roku Morningstar US Sustainability Index wzrósł o 30,2 proc. podczas gdy S&P 500 o 26,8 proc.

TREND NR 3: STOPY ZWROTU Z ESG

Porównanie wyników amerykańskich funduszy zrównoważonych oraz o wszystkich dużych funduszy na tle indeksu Russell 1000 W perspektywie 3 lat (2019-2021) i W perspektywie 5 lat (2017-2021)

Tyle mówi nam perspektywa ostatnich miesięcy. Pod koniec 2022 roku analitycy Europejskiego Banku Centralnego (EBC) podjęli się za to zbadania na ile odporne na rynkowe zawirowania są fundusze wyspecjalizowane w ESG. Analiza była robiona w czteroletnim horyzoncie czasowym (2016-2020) i pokazała, że w porównaniu z funduszami tradycyjnymi fundusze ESG wykazują słabszą relację przepływów do wyników osiągniętych w krótkim terminie. "Ustalenie to może odzwierciedlać długoterminowy horyzont inwestycyjny inwestorów ESG i ich oczekiwania dotyczące lepszych, skorygowanych o ryzyko, wyników funduszy ESG w przyszłości.

(..) Słabsza relacja przepływów do wyników umożliwia funduszom zapewnienie stabilnego źródła finansowania transformacji

ekologicznej i może zmniejszyć ryzyko dla stabilności finansowej, szczególnie w okresach zamieszania”, czytamy w streszczeniu opracowania. Widać więc, że inwestowania w fundusze ESG wiąże się także z niższym ryzykiem zwłaszcza w momentach kryzysowych. Jeszcze raz potwierdza to, że są instytucjami bardziej stabilnymi.

TREND NR 4: DEMOGRAFIA SPRZYJA ESG

Szybki wzrost jaki w ciągu kilku ostatnich odnotowano w branży funduszy ESG w znacznym stopniu wiązał się ze zmianami generacyjnymi. Pod względem siły finansowej do głosu zaczęło dochodzić młode pokolenie inwestorów, dla których te kwestie mają znaczenie. Dotychczas mieliśmy do czynienia głównie z Millenialsami, ale na rynek finansowy wchodzi już pokolenie Z jeszcze bardziej zdeterminowane do inwestowania w zielone aktywa.

Od początku siłą napędową branży ESG było nowe pokolenie młodych ludzi - Millenialsów - znacznie bardziej wrażliwych na kwestie środowiskowe. Jako pierwsza duża kohorta społeczna zainteresowanie tematem przeniosła też ze sfery społecznej, na płaszczyznę gospodarczą. Nie tylko zaczęli wywierać presję na biznes, aby działał w sposób bardziej zrównoważony, ale także napędzili tak ukierunkowane inwestycje, również na rynku kryzysu pandemicznego, kiedy to napływy środków do funduszy ESG zaczęły gwałtownie rosnąć.

W 2020 roku moment ten wychwycił UBS w swoim cyklicznym badaniu Investor Watch, w którym ankietowani są profesjonalni zarządzający. Wynikało z niego, że prawie dwie trzecie amerykańskich Millenialsów jest bardzo zainteresowanych – a nie tylko po prostu zainteresowanych – zrównoważonymi inwestycjami. Z badania przeprowadzonego rok później przez to samo UBS wynikało zresztą, że Covid tylko napędził cały trend, na pierwszy plan wprowadzając pojęcie inwestowania zgodnego z wartościami (values-based investing) do którego przekonało się aż 90 proc. ankietowanych. Badanie jasno pokazywało też gradację zaangażowania w kwestię środowiskowe. Wynikało z niego, że za sprawą Covidu 59 proc. wszystkich inwestorów bardziej zainteresowało się zrównoważonymi inwestycjami. W grupie kobiet odsetek ten był znacznie wyższy - 69 proc. - ale najwyższy wynik odnotowano w grupie młodych inwestorów: 76 proc.

Statystyki te największe wrażenie robią, gdy porówna się nastawienie kolejnych pokoleń. Takie badanie zrobili wspólnie Stanford Graduate School of Business, Rock Center for Corporate Governance i Instytut Hoovera. Objęło ono prawie 2,5 tys. inwestorów i uwidoczniło ostre różnice pokoleniowe, w kwestii priorytetów inwestycyjnych. Ponad dwa razy więcej młodych ludzi niż reprezentatów najstarszego pokolenie tzw. Baby Boomers uważa, że przy inwestowaniu kwestie środowiskowe są ważne (70 proc. vs. 35 proc.). Różnice jeszcze bardziej widać gdy porówna się oczekiwania wobec firm

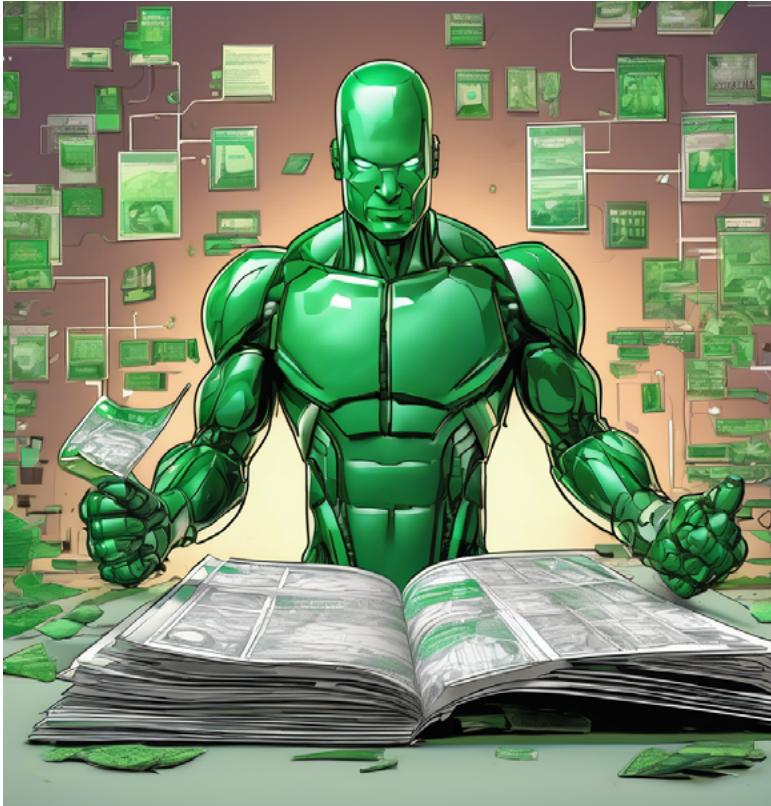
inwestycyjnych i tego czy swoją siłę powinny wykorzystywać do wpływania na biznes, aby bardziej dbał o sprawy środowiskowe. Aż 85 proc. młodych ludzi wskazuje, że tak powinny robić, podczas gdy przy najstarszym pokoleniu mowa zaledwie o 35 proc.

To jednak dopiero początek, bo finansowa siła tego pokolenia jest w fazie wzrostu. Zaczyna się przy tym rzeczywista wymiana pokoleń, a Mileniali mają perspektywę na otrzymanie w spadku majątku o wartości ponad 30 bilionów dolarów. Doprowadzi to do zmiany profilu inwestorów. Bank of America Merrill Lynch przewiduje, że w ciągu najbliższych dwóch do trzech dekad tylko w USA Mileniali mogą zainwestować od 15 do 20 bilionów dolarów w inwestycje w obszarze ESG. W maju 2023 roku równie optymistyczne prognozy przedstawił NYT - z jego badań wynika, że do 2045 roku na nowe pokolenia przejdzie 84 mld dolarów .

Co więcej reguła, że każde kolejne pokolenie jest bardziej zainteresowane kwestiami środowiskowymi - co pokazały przytoczone powyżej badania Stanford - obowiązuje dalej. I tak jak Millenialsów można określić jako entuzjastów ESG, to dla następnego jeszcze młodszego pokolenie ten kierunek działań jest równie oczywisty jak życie w świecie cyfrowym. Wykazało to już m.in. badanie Business Times-Amundi ESG Investing Report , które pokazało, że w aktywa ESG inwestuje od 61 do 65 proc. Milenialsów - w zależności od wieku - i aż 82 proc. przedstawicieli pokolenia Z.

Należy też pamiętać, że oba te pokolenia łącznie stanowią 49 proc. populacji świata, a ich siła nabywcza była dotychczas jeśli nie bagatelizowana, to zdecydowanie zaniżana. W szczególności dotyczy młodszych ludzi. Z badania Gen Z Planet wynika, że dotychczas możliwości finansowe pokolenia Z (w wieku 16 - 23 lat) były niedoszacowane o połowę i w przypadku USA sięgają 360 mld dolarów. Co więcej mimo dużych wydatków bieżących aż 85 proc. ankietowanych zadeklarowała, że oszczędza od jednej czwartej do połowy pieniędzy, które zarabiają lub otrzymują od rodziców - średnio oszczędności wynoszą 32 proc.

TREND NR 5: DANE - AI W ESG

Sztuczna inteligencja wnika w kolejne obszary działalności biznesowej, także inwestycje w obszarze ESG. Nie chodzi jednak o to, aby sama określała strategie inwestycyjne w tym obszarze, ale uporąta się największą niedogodnością: brakiem transparentnych i dających się łatwo porównywać danych obrazujących rzeczywistą aktywność firm, zwłaszcza w obszarze środowiskowym.

W jak szerokim obszarze niewiedzy się znajdujemy najlepiej pokazuje badanie BCG, z którego wynika, że do 2022 roku tylko 10 proc. firm na świecie przeprowadziło kompleksowe pomiary swoich emisji gazów cieplarnianych. Co więcej sam proces zwiększania transparentności wpływu na klimat jest bardzo powolny: rok wcześniej odsetek ten wynosił 9 proc. W UE znajdujemy się w znacznie lepszej sytuacji bo dyrektywa CSRD od coraz większej liczby firmy wymaga raportowania ESG. Dane nie są jednak zbyt jednorodne, a pierwsze raporty bazujące na ujednoczonych standardach ESRS zobaczymy dopiero za rok (w życie wchodzi w 2024 roku). Zupełnie inaczej jest jednak za oceanem, gdzie poszczególne stany - takie jak np. Kalifornia - dopiero wprowadzają regulacje zobowiązujące do raportowania i to tylko wielkości emisji gazów cieplarnianych.

Niedobór danych jest wciąż bardzo duży co pokazał m.in. ankieta przeprowadzonej przez Morgan Stanley Institute for Sustainable Investing - wynika z niej, że raportowanie ESG jest ważne przy składaniu portfela dla 88 proc. zarządzających aktywami, podczas gdy jedynie 35 proc. spółek notowanych na giełdzie na całym świecie ujawnia przynajmniej część swoich emisji gazów cieplarnianych.

W tym miejscu pojawia się więc przestrzeń do konstruktywnego wykorzystania generatywnej sztucznej inteligencji, co zaczynają robić takie firmy jak Daizy. To instytucje które, usadawiają się pomiędzy dawcami danych, czyli firmami, ale także giełdami i innymi instytucjami finansowymi oraz inwestorami. Nie wskazują im jednak, które akcje czy ETFy warto kupić. Celem nadrzędnym jest pozyskiwanie i inteligentna analiza danych oraz odpowiada na pytania dotyczące portfeli, profili ryzyka, trendów rynkowych. Wszystko w kontekście działania w obszarze zrównoważonego rozwoju i osiągniętych wskaźników ESG.

„Włączenie sztucznej inteligencji do zrównoważonego inwestowania może oznaczać głęboki punkt zwrotny w zdolności inwestorów

do poruszania się w złożonej sieci czynników ESG. Wykorzystując możliwości analityczne sztucznej inteligencji, inwestorzy mogą identyfikować spółki o dobrych wynikach w zakresie ESG, ograniczać ryzyko i kształtować portfele, które lepiej odpowiadają celom zrównoważonego rozwoju”, mówi Matthew Slovik, Head of Global Sustainable Finance w Morgan Stanley.

Chatbot wspomnianej firmy Daizy w łatwy i szybki sposób ma pozwalać wyłuskać dane oraz je porównać. Szczególną wagę przywiązuje do oddzielnego traktowania trzech obszarów ESG - Środowisko, Społeczeństwo, Zarządzanie - bo często firmy aktywne w jednym obszarze całkowicie zaniedbują inne. Dobrym przykładem jest w tym względzie Tesla, bardzo ekologiczna, ale z poważnymi problemami, jeśli chodzi np. o różnorodność i zarządzanie. Daizy nie tylko wyszukuje dane, sięgając do materiałów źródłowych, ale także został wyszkolony w ich obróbce wykorzystując swoje moce obliczeniowe. Tego typu sztuczna inteligencja musi się więc sprawdzić w trzech obszarach: właściwie zrozumieć intencje zadającego pytania, dotrzeć do informacji na poziomie instytucjonalnym (inne znajdujące się w sieci mogą wypaczać wyniki), a na końcu właściwie je przetworzyć, tak aby dostarczyć wartość dodaną, a przy tym podaną w klarowny sposób (tak aby np. łatwo można było dokonywać porównań).

Specjaliści z Morgana Stanleya przekonują jednak, że sztuczna inteligencja może nie tylko wyłuskiwać dane, ale także uzupełniać niedobory informacyjne. Chodzi o wykorzystanie modelowania predykcyjnego, które wykorzystując publicznie dostępne dane, pomaga inwestorom wypełnić luki w ujawnianych informacjach na temat zrównoważonego rozwoju. „Obecnie, szacując emisję gazów cieplarnianych, inwestorzy często obliczają średnią branżową dla spółek, które nie ujawniają emisji, lub stosują prostą ekstrapolację liniową w celu modelowania wartości emisji w oparciu o parametry ujawniane przez spółki. Z kolei modele uczenia maszynowego mogą identyfikować dodatkowe podobieństwa w danych w oparciu nie tylko o branżę, ale także o czynniki takie jak lokalizacja,

TREND NR 5: DANE - AI W ESG

podział przychodów oraz rodzaje produktów i usług. Identyfikacja tych powiązań danych może skutkować dokładniejszymi szacunkami.”, przekonują eksperci Morgana Stanleya.

Eksperti S&P kreślą jednak znacznie szersze pole do popisu dla AI w inwestowaniu. Według nich duża część potencjału sztucznej inteligencji wynika z algorytmów analizy sentymentów, które pozwalają komputerom analizować nastroj rozmowy. Można ją przeszkolić w zakresie czytania określonego rodzaju konwersacji i analizowania tonu poprzez porównanie użytych słów z zestawem referencyjnym istniejących informacji. “W ten sposób program przeszkolony w zakresie czytania zapisów rozmów telefonicznych z kwartalnymi wynikami firmy może określić ton słów wypowiedzianych przez jej dyrektora generalnego. Wykorzystują umiejętność przetwarzania języka naturalnego zidentyfikować, w których częściach rozmowy dyrektor porusza tematy związane z ESG, a następnie wywnioskować z użytych słów, jak bardzo firma wydaje się zaangażowana w ograniczanie zagrożeń dla środowiska”, zapewniają eksperci S&P.

Umiejętność przetwarzania języka naturalnego można też wykorzystać do analizy nieustrukturyzowanych źródeł, takich jak media. “Można je wykorzystać do identyfikacji spółek stosujących kontrowersyjne praktyki ESG – takie jak zarzuty dotyczące łamania praw człowieka lub korupcji i przekupstwa – których spółki same nie zgłaszają, ale mogą stanowić istotną informację dla inwestorów. Narzędzia NLP można wykorzystać do wykrywania i gromadzenia w czasie rzeczywistym krytyki i zarzutów w Internecie, dostarczając inwestorom kluczowych informacji na temat postrzegania opinii publicznej i jego potencjalnego wpływu na ceny akcji spółek”, czytamy w opracowaniu Morgana Stanleya.

Kolejnym elementem jest dodanie danych zebranych z sieci satelit, które po inteligentnej analizie pozwolą określić narażenie przedsiębiorstw na ryzyko fizyczne lub negatywny

wpływ na środowisko. Dziś już agencje ratingowe z obszaru ESG wykorzystują satelitarne obrazy wylesiania i ponownego zalesiania przy ocenie jakości podejmowanych przez firmy programów kompensacji emisji dwutlenku węgla. W ten sposób można też np. monitorować wycieki gazów cieplarnianych takich jak meta – dedykowany temu jest uruchomiony przez ONZ system MARS.

„Wykorzystywanie zdjęć satelitarnych do analiz geoprzestrzennych związanych ze zrównoważonym rozwojem staje się coraz większym obszarem zainteresowania Sustainable Insights Lab, naszego zespołu analityków danych, który wykorzystuje zaawansowaną analizę do pomocy w opracowywaniu opartych na dowodach zrównoważonych strategii inwestycyjnych dla różnych klas aktywów” – mówi Slovik.

TREND NR 6: OD GREENWASHINGU DO GREENHUSHINGU

Jednym z ważnych czynników utrudniających realną ocenę działalności spółek w obszarze ESG jest tzw. greenwashing. Rodzaj marketingowej manipulacji, która ma "podkolorowywać" obraz firmy. Skala problemu jest poważna bo według szacunków opublikowanych przez Komisję Europejską, około 53 proc. oświadczeń środowiskowych składanych przez firmy zawiera "niejasne, wprowadzające w błąd lub nieuzasadnione" informacje, podczas gdy 40 proc. jest "całkowicie bezpodstawnych". Stąd w ciągu ostatnich trzech lat pojawiło się coraz więcej inicjatyw mających na celu ukrócenie tych praktyk, a nawet reakcja samego biznesu określania mianem Greenhushingu.

Pionierem tego typu działań jest brytyjski premier Rishi Sunak, który w 2021 roku jeszcze jako minister finansów zapowiedział walkę z greenwashing. Z punktu widzenia Londynu, jako finansowego centrum z kluczowym rynkiem kapitałowym tej części świata ta praktyka jest pilna do wyplenienia. W konsekwencji w kolejnym roku powołana została grupa zadaniowa, która opracowuje „rygorystyczne i solidne” środki do walki z „greenwashingiem” oraz pomaga firmom tworzyć „wiarygodne i możliwe do zainwestowania” plany transformacji. Na jej czele stanął minister usług finansowych John Glen, który zapowiedział, że ostatecznie to jednak do inwestorów będzie należała ocena, czy plany firm są odpowiednie i wiarygodne.

Do przyjęcia przepisy zapobiegające greenwashingowi szykuje się cała UE - m.in. harmonizując zasady etykietowania produktów, które wprowadza tzw. dyrektywa w sprawie zielonych roszczeń. W tego działaniach najbardziej konkretni są jednak Francuzi, którzy zaostrzyli prawo związane z reklamą produktów, tak aby nie można było manipulować ich ekologicznością. Już w 2021 roku jako pierwsi całkiem zakazali reklamy paliw kopalnych i pojazdów najbardziej zanieczyszczających środowisko. Kolejne przepisy, obowiązujące od 2022 roku, na wysokoemisyjne branże nakładają m.in. wymóg ostrzegania klientów przed ich szkodliwością dla środowiska. Tak jak branża tytoniowa musi informować o tym jak palenia jest groźne dla zdrowia.

Nowe prawo oznacza też, że jeśli produkt jest reklamowany jako mający zerową emisję netto, firma będzie musiała co roku podawać szczegółowe informacje na temat całego zanieczyszczenia węglem związanego w całym cyklu życia tego produktu, od produkcji po utylizację lub recykling. Reklama lub opakowanie opatrzone oświadczeniem o neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla musi również zawierać link do strony internetowej szczegółowo opisującej plan klimatyczny firm.

Producenci i importerzy produktów generujących odpady muszą informować o ich walorach środowiskowych i właściwościach,

takich jak trwałość, wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu, wykorzystanie zasobów odnawialnych, kompostowalność, możliwość naprawy, ponownego użycie i recyklingu. Trzeba być przy tym bardzo precyzyjnym – nie wystarczy napisać, że produkt jest wyprodukowany z materiałów pochodzących z recyklingu, ale wskazać jaki jest udział odzyskanego surowca.

Wprost zabronione zostało także używanie niektórych pojęć ekologicznych: na przykład zabrania się używania terminów „biodegradowalny” i „przyjazny dla środowiska” na produkcie lub na opakowaniu produktu. Ścisłejsze normy obowiązują też np. w przypadku oznaczeń, że produkt może podlegać kompostowaniu – określenia tego nie można używać w przypadku gdy produkty lub opakowania z tworzywa sztucznego można kompostować wyłącznie w instalacji przemysłowej, a nie np. w domu. Z dużą ostrożnością należy używać także określeń „zielony” oraz „ekologiczny”. Mogą być one stosowane tylko w przypadku znacznego zmniejszenia wpływu produktu na środowisko i to w całym jego cyklu życia.

Francuzi w swoich obostrzeniach są więc bardzo rygorystyczni, tak jak coraz ostrzejsza stała się walka, którą z greenwashingiem prowadzą aktywiści oraz niektóre media. Pojawiają się już kolejne pozwy przeciw dużym koncernom oskarżonym o stosowanie tego typu praktyk - dotknęło to już m.in. Krogera czy Whole Foods. Same korporacje zdają sobie przy tym sprawę, że często przesadzają z proekologiczną narracją i są narażone na tego typu pozwy - z ankiety przeprowadzonej przez Harris Poll wynika, że 72 proc. szefów amerykańskich firm przyznaje się do zawyżania wysiłków firm na rzecz zrównoważonego rozwoju. Ryzyko reputacyjne robi się więc spore i to przy każdej proekologicznej akcji, bo niekiedy nawet przy dobrych intencjach można zostać oskarżonym o wybielanie swojego wizerunku. Wszystko jest sprawą oceny, a tego jak zareaguje opinia publiczna nie da się przewidzieć.

TREND NR 6: OD GREENWASHINGU DO GREENHUSHINGU

Stąd pojawiło się „zielone wyciszenie”, jak ułomnie można tłumaczyć skrót Greenhushing, jest czymś przeciwnym. Firma podejmuje sensowne działania prośrodowiskowe, ale woli się tym nie chwalić. Xavier Font, profesor zrównoważonego marketingu na Uniwersytecie w Surrey w Wielkiej Brytanii, definiuje to jako: „celowe bagatelizowanie praktyk zrównoważonego rozwoju w obawie, że sprawi to, że firma będzie wyglądać na mniej kompetentną lub spotka się z negatywnymi konsekwencjami”.

Zjawisko to jest jednak trudne do badania bo gdy Greenwashing to zawsze sprawa nagłaśniana, Greenhushing z definicji jest skrywany. Dopiero w 2022 roku szwajcarska firma South Pole zwróciła uwagę, że prawie jedna czwarta z 1200 firm prowadzących własną politykę zrównoważonego rozwoju przekaz informacyjny prowadzi na minimalnym poziomie. Jej zdaniem to trend niekorzystny, bo w działaniach prośrodowiskowych potrzebne są projekty referencyjne i benchmarki, tak aby najlepsze praktyki mogły się upowszechniać. Tymczasem jeśli najpoważniejsi gracze będą skrywać swoją aktywność rozwój w tym obszarze zostanie zahamowany. W skrajnym przypadku będzie to prowadzić do beczynności.

Przy takim paradygmacie działania wszystko zależy od wewnętrznej determinacji zarządów. Osobistych ekologicznych postaw ludzi, którzy decydują o kierunku rozwoju poszczególnych firm. Jeśli prośrodowiskowej aktywności nie będzie można komunikować na zewnątrz, traci ona swoją wartość marketingową, które dla wielu marek jest niezwykle cenna. Co więcej wraz ze wzrostem wagi ekologicznych aspektów przy poszczególnych produktach czy usługach w ten sposób firmy będą tracić przewagi konkurencyjne.

Greenhushing może być jednak też użytecznym, chociaż nie do końca etycznym, narzędziem pozwalającym unikać odpowiedzialności. Oskarżony został o to m.in. brytyjski HSBC, którego dział zarządzania aktywami obniżyły ocenę wielu swoich funduszy przenosząc je z kategorii “inwestycje wyłącznie

w aktywa zrównoważone”, do szczebelek niższej kategorii funduszy, które “promują czynniki środowiskowe lub społeczne, ale nie muszą dążyć do zrównoważonego wyniku”. HSBC tłumaczył to surowszymi standardami regulacyjnymi UE, niemniej Planet Tracker zarzucił mu, że działania te podjęto w celu uniknięcia kontroli inwestorów.

ESG A DOŚWIADCZENIE KLIENTA

● Założenia

Według opracowanego przez IPSOS raportu dotyczącego „Osadzania ESG w doświadczeniu klienta”, organizacje znajdują się pod presją prowadzenia działalności w sposób bardziej zrównoważony.

W rezultacie, zagadnienia ESG są obecnie kluczową częścią planów strategicznych i planów działania firm. Zdaniem autorów raportu, przez włączenie zobowiązania ESG do Customer Experience organizacja może tworzyć wartość, budować silniejsze relacje, czyli pożądane wyniki zachowań klientów, takie jak przywiązanie do firmy czy produktu. Projekty ESG muszą natomiast być namacalne i istotne dla oferty oraz klientów, wzbudzać zaangażowanie przez doświadczenie, co jest kluczem do budowania silniejszych relacji.

● Realizacja

Konsumenci są coraz bardziej świadomi, a branża ubezpieczeniowa to sektor, w którym zaufanie, lojalność klientów i długoterminowe relacje są kluczowe. Dlatego w takich firmach jak PZU wpływ ESG na doświadczenie klienta zyskuje wciąż na znaczeniu. Trudno mówić o budowaniu zrównoważonej i odpowiedzialnej firmy ubezpieczeniowej bez uwzględnienia perspektywy klientów i odnoszenia się do ich potrzeb.

Z badania przeprowadzonego na potrzeby raportu PZU Customer Experience „Epoka nowych doświadczeń” wynika, że 54% konsumentów deklaruje, że ma większe zaufanie do firm działających zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Natomiast wyzwaniem firm jest widoczność i wiarygodność działań prośrodowiskowych. Tylko 22% klientów je zauważa, a 63% sądzi, że wiele firm wprowadza klientów w błąd stwierdzeniami o swojej proekologicznej działalności.

Według ekspertów PZU, budowanie przejrzystej relacji z klientem z uwzględnieniem ESG w branży ubezpieczeniowej to podejście, które nie tylko wpisuje się w trendy rynkowe, ale przede wszystkim to etyczne i odpowiedzialne prowadzenie biznesu. Co za tym idzie lepsze doświadczenia klientów. Jasne kryteria ESG pozwalają klientom wspierać te firmy, z których wartościami się identyfikują.

Klienci mają poczucie, że otrzymują produkt lub usługę od dostawcy, który podziela ich przekonania. To daje satysfakcję i wrażenie, że decyzje zakupowe mają pozytywny wpływ na środowisko. Z kolei rzetelne informowanie o prośrodowiskowych rozwiązaniach i ekologicznych cechach produktów i usług pozwala dokonywać świadomych wyborów. Firma ubezpieczeniowa jest ważnym partnerem lokalnych społeczności. Dbłość o klientów i odpowiedzialne podejście do relacji z nimi to podstawa biznesu. Dlatego szeroko pojęte zaangażowanie społeczne jest obszarem, w którym PZU działa od wielu lat.

Wyzwania i korzyści oczami klientów i ekspertów

22% klientów zauważa prośrodowiskowe działania firm

54% konsumentów darzy zaufaniem firmy, które działają zgodnie z ESG

63% konsumentów twierdzi, że wiele firm wprowadza klientów w błąd (GREENWASHING)